

Mali Fiige
Sipyiire nigin-Fungaa-nigin-Dana nigin

MALI FIIGE SARIYAGBO
WU NAHATENŊ SEME

SEMƏ WU FUNŇO KEREƏ KI

NAHAJOMŇO.....	3
KAFILA TAYEREĞE I : TEGƏSARIYAA NI NIBYEGEE	4
KAFILA CEREGE I : TEGƏSARIYAA NI KAJABYEGEE.....	4
KAFILA CEREGE II : NIBYEGEE KI	6
KAFILA TAYEREĞE II : FIIGEFANHA KI NI YEFƏERE	7
KAFILA CEREGE I : FIIGEFANHA KI	7
KAFILA CEREGE II : YEFƏERE TI.....	8
KAFILA TAYEREĞE III : KEREƏ TOROGO-FANHA KI.....	9
KAFILA CEREGE I : FIIGE PEREZIDAN WU.....	9
KAFILA CEREGE II : GUVƏRINEMA WU	14
KAFILA CEREGE III : FANHAGBAHA.....	16
KAFILA CEREGE IV : YEKYE FIIGE-MARA-FANHAYA YI	16
KAFILA CEREGE V : SŇRŇLASII PU NI NAŇIŇE-TƏŇE-FANHAYA YI	16
KAFILA TAYEREĞE IV : SARIYA-LŇ-FANHA KI.....	17
KAFILA CEREGE I: TEYEREGBŇYŇ YI	17
KAFILA CEREGE II : SARIYA-LŇ-GBAAN LI BAARIPYEGANA LI.....	18
KAFILA CEREGE III : SARIYA WU NI WU KAŇAHAWOOLŇ SARIYA	19
KAFILA CEREGE IV : KEREƏ – TOROGO-FANHA KI NI SARIYA- LŇ-FANHA KI SHŇHŇ KEREGEE KI	21
KAFILA TAYEREĞE V : KIIRI-KŇN-FANHA KI.....	24
KAFILA CEREGE I : TAYEREGBŇYŇ YI.....	24
KAFILA CEREGE II : KUURI SUPƏRƏMU WU	25
KAFILA CEREGE III : SARIYAGBŇ-PƏRƏGI- KUURI WU	25
KAFILA CEREGE IV : FIIGE YAARA-JATECONŇ-KUURI WU	27
KAFILA TAYEREĞE VI : LADA, MAHAMA NI KALEĞEE KŇNSEYEE KULUNŇ	28
KAFILA TAYEREĞE VII : FIIGE KI SOGOLOGANA LI.....	30
KAFILA TAYEREĞE VIII : FANHAFƏE PU NI KALEE SHENGBŇŇ PU.....	30
KAFILA TAYEREĞE IX : AFIRIKI NIGINRE TŇ WU	30
KAFILA TAYEREĞE X : FIIGE SEMƏBINƏYAAMAA NI YI BƏMƏHƏE SEMƏLƏE.....	31
KAFILA TAYEREĞE XI : SEMƏLƏE ŇƏRI WU	31
KAFILA TAYEREĞE XII : LI MEGE TAGEREYE YI.....	31
KAFILA TAYEREĞE XIII: FANHAYA SHUUN SHŇHŇ TAYEREYE	31
KAFILA TAYEREĞE XIV : KAXŇŇRŇ TAYEREYE.....	32

NAHAJOMO

Malishēen puyē fēere sipyiire;

Peemu mu, kalēgēē tuuyo ni shishēenre jēhe wu jē nafuu ge ;

Peemu mu, yee kabohōo nijehējēē tariki wu ni sefēlēē pu jē juyirigi kaa ge ;

Peemu jē fanhamaragbōyo ni fanhamaraya cēn lōvēē, yemu wa faanri tēenjēē ki funjō sipyiire keree ni kalēgēē jūjō ni ge, ni geemu na nime lēgēē ki ni kadugo lēgēē ki naha ja da kiye sereji ge ;

Ma taha we mara-fanha ki shengboo pu, wuyē lō wu yogo tunwēē pu ni peemu bēeri pu wa xu tofiige ki shazhosigene koro li na, demokarasi fiige zha wu koro na, ni fiige maraganacēne kaa na ge ;

Ma cē kabaya nijehēyē kanhama wa, pemu si wa gōnlaha baa ge, pemu pu wa fiige ki ni tēenne li shiin pu ta ge ;

Ma li cē na yahala gaagi wu ni nafuu shaguunō li wa fiige ki jaha-she-baari sigeni jaha taga na ;

Ma da, na li wajibi wu wa, wé karijēēge ki lō she jaha na, ni wé fiige shiin pu jole wu ni puyē ni, na wa bēeri yaha wu yahama ni, ni wu kama ni ;

Ma funjō shaa ni fiige shazhosigene li ni japijē deje wu ni, keree geemu tayerege wa pēle yefēere fiige vaanri ni ge ;

Ma yere ni saṅa taha fiige ki yaleyē yi, yi nijaya yi ni yi nijabaaya yi na, ni ma fiige ki jijē nafuu wu mara yaha nime lēgēē ni kadugo lēgēē ki mu ;

Ma yere, ni sipyiire ti xhēere da wu lō-zhe-jaha na wu ni ;

Wa pu fungaa shēē ni la fara 1991 yee li marisi yeje cabyaa 26 wu yiriyere wu kudōon nida wu na, demokarasi wu kabaṅa na, ni ma fanha le fiige ki faanrivōnō fungaagaa ki ni, geemu wa malishēen pu funjō ni ge ;

Wa pu jōmii kan ni fiige ki kiye fēere ti, fiige shēen pu niginre ti ni fiige jijē ki daabaara shazhosigene pye ;

Wa nuru pu daha wu she, fiige fanha ki forobaara ti ni kilēkorogoo ki daanna wu feni ;

Wa pu jōmii kan, ni keree bēeri yaha tōyo na, geemu kaa wa ge, keni si yahala gaagi wu ni nafuu shaguunō li xō, na maraganasaanna li lō she jaha na ;

Wa pu jōmii kan, ni la fara tēenne li funjō keree ki jō wu, ni mahama pu shazhosigene li na ;

Wa sō kojō ki bēeri mēge 1948 yee li desanburu yeje cabyaa 10 sipya tēgesariya sēmē wu, ni Afiriki 1981 yee li zhuwenyēje cabyaa 27 wu, fiige shōhō bēmehēē sēmē kaa taan,

sipya sipyiire tɛgɛsariyaa juɗɗo ni ;

Wa pu juɗmii kan, ni la le gbomɔ daha wu ni, sipya tɛgɛ sariyaa pu dorogo wu ni, ni li mɛgɛ na, cee woo pu ni nɔgɔbile woo pu, ni sipya wemu wu wa wu wyere¹ pyi ni ta ni ge, ni da jo taa peemu kaa wa jo bɛmɛhɛɛ sɛmɛlɛɛ ni peemu wa wɛ ni wu taan fiiye yi, we kabaɗa katii fiiye ni koɗɗo fiiye yi shɔhɔ ni ge ;

Wa pu juɗmii kan ni pu todoɗɗo taha fanha kereɗɛɛ tuuyo yi bɛeri na ;

Wa nuru pu daha wu she Afiriki niginre ti yiige wu na, japaɗɗe ki lozhe wu na, jaha na, kapyɛɗɛgɛ ki jahazhe wu na, ni mahama fiiye yi, cereye yatii fiiye yi, ni koɗɗo fiiye yi ni, fiiye shɔhɔ bɛbaara ti xhɔ wu na, sabali funɗɗo ni, ni gbomɔdaha koro na, tiime pu, daanna wu, ni sipyiire ti yɛfɛɛɛ funɗɗo ni;

Wa we sariyagbɔ we teɗɛ pe jahajomɔ pe wa wemu ni ge.

KAFILA TAYEREGE I: TɛGɛSARIYAA NI NIBYEGEE

KAFILA CEREGE I : TɛGɛSARIYAA NI KAJABYEGEE

Sariyagɛɛ 1: Malisheɛn bɛeri wa ba se na daanna yaha tɛgɛsariyaa ni kajabyegee na. Zhɔnrɔgɔ gemu bɛeri ki wa sereɗɛ sipya tɛenne-funɗɗo-tayirige, erezhoɗ wu, ceresɛgɛ ki jaha ki, sheenre ti, sipyii tuugo ki, shi wu, cɛɛɛ ni nara, kilekoro li, kelee politiki koro jomɔ na ge, kere wa she.

Sariyagɛɛ 2: Sipya jɛ kile yadaga, wu paɗa naha ja ja we. Sipya wa bɛeri tɛgɛsariya jɛ ma bali, ma pye wu yɛkyɛ na, ma japaɗɗe ta na bye wu cere niboro fɔɔ.

Sariyagɛɛ 3: Fiigefanha ki wa pya shazhosigene pyi, sipyii bɛɛ wu ni wee shi kakuuɗɗo ki jaha na, ni jole wu jaha na, kakara-pye-kuluyo yi ni.

Sariyagɛɛ 4: Wa yafiin naha ja joo le jaani, buloro, ni coganakuuɗo ni, lemu wa sipya danbe kaagi wɛ.

Sipya wa bɛeri, fanha baaripye wa bɛeri bu lee kaa la pye wuyɛ kye na, kelee watii wo tunduro koro na, tɔɔɔ naha daha were na, ma saha ni sariya wu funɗɗo nijoyo yi ni.

Sariyagɛɛ 5: Wa yafiin naha ja gori laha wu tasege ni wɛ.

Sipya wemu bɛeri wa kɔri, na li juɗɗo pye wu politiki kelee wu kilekoro fungaa ge, kelee wu shi wu ge, were naha ja tateɛngɛ ta Mali fiige ki ni.

Sariyagɛɛ 6: Kajabyegee tɛgɛsariya bu shɔ sipya wemu bɛeri na, wu naha ja wu jidaan jɔgɔtɔɔ pye wuyɛ pɛɛgi.

---

¹ Wyere = sipyiire

Sipya naha ja joo do ma mo ye leerii kelee shishere ni gbarataanri na we, fo li bu da li wa yiri kiiri-kon-zhuzhi seme ni.

Wa yafiin naha ja joo do kaso ni, ni li je pye ni seme ni, kiiri-kon-zhuzhi wa wemu kan we.

Sariyagene 7: Sipya wa beeri wa yaa ni kiiri pyegana nizaanna ni, ni kiiri ni, wemu wa kon teeyaara funjo ni ge.

Wuye wolo tegesariya wa wu mu, ma fara wu nidaan avoka lo tegesariya wu na, pere wa yaha wu gesanja na, kabini keree jahashaara nizhiire tee li ni.

Shencomjo wa beeri wa weeni ma naha jo wu fe je we, fo ma she li pye wu jaagi wa she kiiri konvee pu mu.

Sariyakanhama pu je kakuuno pyevjo wu ye nigin wo. Wa yafiin fe naha ja wolo, na wu co, na sariya shan wu na, ma ta lee wa pye ma saha ni sariya ni, wemu wa lo na wu yaha toyo na, ma wu kacono li shaanri we.

Sariyagene 8 : Ni sariya wu je she kaa lemu beeri ni we, lee naha ja zige pyege na we, wa yafiin di naha ja kaa pye, sariya wu wa lemu koro kan we.

Sariyagene 9 : Furu ni gbuun, yemu je konjotinne noshanma ge, yee shazhosigene wa byi, na yi loo na se paha na, fiigefanha ki mu.

Furu je cee ni na shoho kaa.

Sariyagene 10 : Kalaa da, biimu da, baari da, tasinege da, xohoro tapyege da, sicuumo da, tiinne shazhosigene da, yadiire da, ni loko da, yee je tegesariyaa, peemu kaa wa ce ge.

Sariyagene 11 : Fiigeshen wa beeri wa yaa wu kalaa ta. Foroba kalaa je wajibi beeri na, woono baa, na daanna beeri mu. Yekere kalaa wu kaa wa ce, na wu pyi pyegana na, geemu wa she pahala sariya wu mu ge.

Sariyagene 12 : Wa pige, wa mege tege, wa mege keree ni wa gbuun keree, wa mege kibaruyaa, seme funjo nmohoro keree ni, shen shuun shoho kayeeye pana naha ja ja we. Kaa naha ja yi ta, ni li je pye pyegana na, geemu wa she sariya wu funjo ni we.

Sariyagene 13 : Fere tege sariya wa sipya beeri mu. Wa yafiin keneyara naha ja zho wu na, ni li je pye foroba maxo yaala kaana we, ni li je xaala yaha, na yaraga le li fe ni, gemu wa xo we.

Sariyagene 14 : Sipya wa beeri wa ni li tege ni, ni da wuye funjo shaa, ni wuye funjo shagana ta, ni wu pidaan kilekoro lo, ni da wu yasunjo sunni, ni da wu funjo jomo yu si da pu yu wu jogana na, gbomo daha funjo ni sariya wu na.

Sariyagene 15 : Kibaruya-caaga-seme ni kibaruya-ta-tegesariya kaa wa ce, na wu kan. Pu wa dorogo pyegana na, sariya wu wa geemu shee ge.

Sariyagene 16 : Nii kacene ni kalegee bye tegekaa wa ce, na ki kan. Ki wa byi gbomo daha funjo sariya wu na, pyeganaa na, geemu wa she sariya wu funjo ni ge.

Sariyagene 17 : Fiigefanha ki wa jazhe ni dere wu, tateenge jalɔ wu, kulunjo funjo je, binene bye, para pye ni funjo kaa zhe jabye kaa ce na wu kan pyeganna na sariya wu geemu she ge.

Sariyagene 18 : Baari bye ni nmɔnɔ lo tegesariya kaa wa ce sariya wu mu, na daanna sipyii beeri mu.

Wa yafiin naha ja garaba baari nigin pye ni lee je ta li mege foroba baari pye koro na we, wemu wa taanna beeri mu we, pyeganaa na, sariya wa geemu she ge.

Sariyagene 19 : Sendika vaanri koro wa kan. Sendikaa pu wa pu baari pyi garaba baa, ni tenehe baa, li bu foro keree ni, geemu wa she sariya wu funjo ni ge.

Sariyagene 20 : Baari yerehe tegesariya wa kan. Wu wa dorogi ma saha ni lowaa pu ni funjosariyaa peemu wa tɔɔɔ na ge, pee funjo nijoyo yi ni.

Sariyagene 21 : Baarino mugu tegesariya wa kan, lowa wu ni funjo sariyaa ni, peemu wa tɔɔɔ na ge, pee funjo nijoyo yi ni.

Sariyagene 22 : Li wa yaa sipya wa beeri mahama nifefeme ta, pemu naha mo ge.

KAFILA CEREGE II : NIBYEGEE KI

Sariyagene 23 : Fiigeshen wa beeri wu wa teen Mali jine ki na ge, li wajibi wa wu na, kaa la beeri bu bye, wu gbomo taha fiige sariyagbo wu na.

Sariyagene 24 : Fiige ki shazhosigene li je wajibi nibyee, fiigeshen wa beeri na.

Fiigeshen peemu beeri wa le no yee ke ni gbarataanri na ge, pere naha ja lo vara sorolasii pu ni narinetenene pu na, fiige ki shazhosigene li kaa na.

Sariyagene 25 : Mahama deele wu ni teenne keree lozhepaha na je wajibi nibyee teenneshen wa beeri ni fiige fanha ki mu.

Sariyagene 26 : Kapee juno bu foro, li wajibi wa fiigeshen pu beeri na, pu tayerege lo pyegana na, lemu wa she sariya wu funjo ni ge.

Sariyagene 27 : Li wajibi wa fiigeshen wa beeri na, wu wu teenne li funjo wajibi nibyeege ki pye, ma naha jo ma wu labo wu to.

Sariyagene 28 : Li wajibi wa teenneshen wa beeri na, wu da gari beeri wo xheere da kaa na, wu da gbomo tari foroba yereye yi na, wu da yi shazhosigene pyi.

Sariyagene 29 : Foroba fanha wa kan fiigeshen wemu beeri mu ge, kelee foroba baari wa kan fiigeshen wemu beeri mu ge, kelee foroba baari kapyee, li wajibi wa wu na, wu wu pye ni wu sene wu beeri ni, ni funvige ni, ni tiime ni.

KAFILA TAYEREGE II : FIIGEFANHA KI NI YEFÈERE

KAFILA CEREGE I : FIIGEFANHA KI

Sariyagen 30 : Mali jε fiige, gemu wa kiye lɔ na bye kiye fɔɔ ge, na gori niginre ti ni, ki naha ja daa wε, na jε demokarasi fiige, na kile korogoo bεeri kaa cε, na jε sipyiire fiige. Ki tindugolo jε fiigeshεen pu mara wu, fiigeshεen pu mu, ni figeshεen pu mεge na. Mali fiige kugbɔɔ li jε Bamako. Ki naha ja lɔɔari fiige ki kabaɔa katii bεeri na, ni sariya ni.

Fiige jurɔjurɔɔ jε nahaya taanri, fangoogoo taanri, geemu wa yere sin na daanna ge, na jε lɔmɔ naha, nεre naha, ni nijige.

Fiige jɔmii li jε « sipyiire nigin-fungaa nigin-dana nigin »

Fiige ki mεsɔnɔɔ ki jε « Mali ».

Sariya naha Mali fiige ki tanɔn wu ni ki arimuwarii pyegana she, na yi baaripyegaɔaa she pahala. Maxɔnɔ tee la bεeri, ni fiige ki mεge yereye yi ni, ni yi lawolo wu wa fun, na ma ni sariya shaanra ni.

Sariyagen 31 : Fiigeshεenre ti jε Mali wu fanha shεenre ti.

Sariyagbɔ jɔfa sariya wa naha ba lɔ na ti maxo jɔgaɔaa ki she pahala.

Tubabuu shεenre ti jε baari-pye-shεenre.

Fiigefanha naha ja shεenre tatii bεeri lɔ bye fiige baari-pye-shεenre.

Sariyagen 32 : Laysite² jε kilekorogoo ni kalegeε ki jizhɔ wε. Wu kashaa jε na keree binebye wu yaha tɔɔɔ na, na wu lɔ she naha na, wemu wa sereɔe sɔlɔɔ, binejo ni wùye funɔɔ jε wu jɔnɔ ni ge.

Fiigefanha ki wa yere ni gbɔmɔ daha ni kile korogoo ki bεeri na, ni yasunɔ yi na, kile koro lɔ jabye wu ni kilekoro jaaari wu mayε kye na, ma saha ni sariya funɔɔ nijoyo yi ni.

Sariyagen 33 : Sipyiire fanha fiige ki wa teenε wuye dεgi wu, bεeri daanna wu, dee wu, shazhosigne ni nule wu jɔnɔ ni. Fiigefanha ki wa ba fyεεε bεeri kɔn, keni si pu yaha tɔɔɔ na.

Sariyagen 34 : Foroba keree ki wa sereɔe tindugonɔɔ jɔnɔ ni, geemu jε gbɔmɔ daha fiige ki kiye fεere ti, kiye kye keree lɔ wu na, ni fiige ki kiye kudɔn wu shazhosigene na.

Sariyagen 35 : Fanhafoo wa yafiin naha ja, ma li jɔnɔ pye sariyagbɔ wa, kelee sariya wu wa fanha gemu kan wu mu ge, ma foroba yara ηmahana ni zhe wuye mu, kelee ma she fanhafεε pu mu, kelee ki pigeshεen mu kelee baarijɔ mu, kelee shen watii bεeri mu, namara koro na kelee koro latii bεeri na ni sariya kanhama jε taha ki na wε.

---

² Laysite = kilekorogoo ni kalegeε daanna wu fiige fanha ki mu.

Sariyagene 36 : Fanhagbaya yi :

- Fiige Peresidan wu ;
- Guverinema wu ;
- Parilema wu ;
- Kuuri Superemu wu ;
- Sariyagbo-peregi-kuuri wu ;
- Fiige Yaara-jateco-kuuri ;
- Lata, sipyiire, mahama ni kalegee mege kaceme kulunjo ki.

KAFILA CEREGE II : YEFERE TI

Sariyagene 37: Fiige ki yefere ti ne fiigesheen pu wooro, peemu wa ti naari ni pu mege shenlo ni, peemu wa teje fiigesheen beeri vote koro na, kelee fiigesheen loo vote na ge, kelee ereferandoomu koro na ge.

Fiigesheen cerege ka yafiin, kelee sipya wa yafiin naha ja fanha ki bala wu pye wuye mu we.

Sariyagene 38: Vote wu wa fiige beeri kye kaa, na ne sipyii daanna kaa, ni hmohoro kaa. Wu naha ja dee bye kelee ma pye watii keje feni.

Peemu pu ne votepyee, ma saha ni sariya wu funno nijoyo yi ni ge, pee ne Malisheen, pu namaa ni pu cee, peemu wa le no vote pyeme ge, na ne ni pu teenne funno ni pu politiki koro tegesariyaa pu beeri ni ge.

Sariyagene 39: Pariti politikii pu wo baari wu ne ma gbegele, keni vote wu di bye. Pu wa ba faanri, na pu keree pyi puye pyeme ni, pyegana na, lemu wa she sariya wu mu ge.

Li wajibi ne pu na, pu da gbom tari yefere tindugonjo ki, demokarasi wu, fiige daa baara ti, ni ki niginre ti, ni fiigefanha ki kilekorogoo daanna wu na.

Sariyagene 40: Teenne li funno kuluyo yi wa, beeri nule demokarasi wu koro na, wu wa keree-peregi-baari pyi pyeganaa na, geemu wa she sariya wu mu ge.

Sariyagene 41: Fiigefanha ki wa ki yefere ti fe fiige ki faha ki pono li beeri ni.

Fiigefanha ki naha ja keje wolo fiige ki kaba ja ka yafiin taan we, ni ma ki yetefere sariya wa yafiin yaha to we, ki wa wemu naari ki na ge.

Tooro ta beeri bu bye, fiige ki niginre ti na, tere ne kapekuunjo, ma she fiige nani ne ki mu.

Sariyagene 42: Fiigefanha ki wa ni yefere tegesariya ni, ki ni ne ki nafolo, ni ki yaara kaba ja na.

Wee nafolo wu, ni tee ni ne nohodaan yaara ti wolo wu wa yaa wu bye ma saha ni mahama pu shazhosigene sariyaa pu ni, ni nime lege ni kadugo wogoo ki kudon da wu ni.

KAFILA TAYEREGE III : KEREĒ TOROGO-FANHA KI

KAFILA CEREGE I : FIIGE PERESIDAN WU

Sariyagene 43 : Fiige Peresidan wu je fiige ki juɗɗɗo wu. Wee wu je sariyagbo wu shozhosigeme wu. Wu wa fiigeshēen pu niginre ti shēe. Wé wu je fiige ki ye lo wu sereɗenɗo wu, fiige ki daabaara ti sereɗenɗo wu, ni baraga tahavɗo wu fiye shɔɔ semelēe ni bemeheē semelēe na. Wu wa beregi fanhagbaya yi baariyegana li na, na yere ni fanha ki zɔdobaara ti ni.

Sariyagene 44 : Fiige Peresidan wu wa fiige politiki wu shēe na bahala.

Sariyagene 45 : Fiige Peresidan wu wa deɗeni yee kaguro fanha bye kaa na fiigeshēen beeri vote koro na. Wu naha ja dere lo ma ye tɔpii nigin na we.

Pyegana la yafiin na, wa yafiin naha ja ye logɗo shuun na, fiige juɗɗeere ti na we.

Sariyagene 46 : Mali Peresidaanra shavɗo wa beeri, wu wa yaa wu bye Malishen ma lo wu niriya na, wu di kanha bye ni fiige katii shēenre seme ni peresidaanra kaakileseme wu teelee li ni we.

Wu wa yaa wu pye ni wu teenne funɗo tegesariyaa ni wu poliki koro tegesariyaa pu nivamaa ni, wu koolo di ɗo, ni wu dee.

Wu wa yaa wu le ma lo yee 35 na ma she no yee 75 na peresidaanra ti kaakile seme wu calege ki na, li di wu ta wu naha ja peresidaanra baari wu pye.

Sariyagene 47 : Peresidanfomo wu zhɔnri vote naha bye cabyaa kelee shishēere ni kaguro, li bu gbere, ni cabyaa kelee gbaara, li bu dɔnnɔ, ma peresidanle wu wo fanha ki xɔ wu shaanri.

Sariyagene 48 : Fiige Peresidan wu wa ba lo votepye poni niɗe taaga ni nigin mu.

Kee ɗo ki bu je ta vote tɔpii nizhiile li ni we, vote tɔpii shuun woo ma gbegele kari cana taanri wogo ki, gemu wa taha vote funɗo nidaya yi jojaaga wu na, sariyagbo wu peregi-kuuri wu mu ge.

Cabyaa gbarashuun funɗo ni, ma vote tɔpii shuun woo wu shaanri, fanha shavɗo nigin wa bu xhuu, kelee kaa la na wu sige tayerege lo wu na, vote keree ki ni Sariyagbo-peregi-kuuri naha ja vote wu nunuɗo ; ga wee nunuɗo wa yaa wu ye cabyaa ke ni kaguro na we.

Vote tɔpii shuun woo li wa ba gbegele fanha shavēe shuun shɔɔ ni, peemu wo vote taa wa jehe ye pu samaa woo pu na ge.

Fanha shavɗo wemu wa vote niɗeheme ta ge, wee ma lo pye peresidan wu.

Fanhashavɛɛ pu ni, wa bu xhu, kelee ma wuyɛ nu wolo, kelee ma sige vote pyege na, vote wu ma gori mugu fanhashavɔɔ wu mu, wemu wo vote taa ɲɔ ki wa ɲɛɛ taha ge.

Vote tɔɲii shuun wu shɔhɔ ni, fanhashavɔɔ wa bu xhu, kelee kaa la na wu sige vote pyege na, Sariyagbo-pɛrɛgi-kuuri naha ja vote wu nuruɲɔ wu jo, ga wee nuruɲɔ wu kanha ye cabyaa kɛ ni kaguro na wɛ.

Sariyagɛɛ 49 : Vote wu ɲɔ wu bɛrɛgi wa byi Sariyagbo-pɛrɛgi-kuuri wu mu, wemu wa den na yu partii pu kashagaa ɲuɲɔ ni, na vote funɲɔ nidaya yi niponi yu na jaaga ge.

Sariyagɛɛ 50 : Sariya wu wa tayereboɔ yi ɲɔfani, yemu yi wa saha ni peresidan vote wu ni ge.

Sariyagɛɛ 51 : Perezidan baari wu naha zhiri ni politiki baari wa yafiin ni wɛ, ni manda watii yafiin ni wɛ, kelee ni foroba baari wa yafiin ni wɛ, kelee kabyishaara kapyee la yafiin ni wɛ.

Sariyagɛɛ 52 : Ma wu yaha wu manda wu funɲɔ ni, fiige ki Perezidan wu naha ja li pye wuyɛ keɲɛ fɛni, kelee watii keɲɛ fɛni, ni yara yafiin sha bye wuyɛ woo kelee ma li lo fiigefanha ki kye tɛye yi ni wɛ. Wu naha ja tayerege lo wuyɛ keɲɛ fɛni, kelee watii keɲɛ fɛni, foroba baarikaanra kelee yekeɛɛ baarikaanra kpɛɛngɛ na, fimarana baariɲɔgbɔɔ yi mu wɛ, kelee fanhagbagboɔ yi mu wɛ, kelee yemu yi wa yaha wu wo bɛrɛgi funɲɔ ni ge.

Sariyagɛɛ 53 : Fiige Peresidan wu bu bye wu naha ja wu baari wu pye tɛɛgbeere funɲɔ ni wɛ, wu fanha ki naha ɲɛri gan lee tɛɛ li funɲɔ ni, minisirilii ɲuɲɔfɔɔ wu mu.

Perezidan wu bu wu tayerege yaha, ma li ɲuɲɔ pye kaa la bɛɛri, kelee wu naha ja wu tayerege baari pye wɛ, Sariya-lo-gbaan li Perezidan wu, Sena Perezidan wu ni minisirilii ɲuɲɔfɔɔ wu ma bine ɲɔ Sariyagbo-pɛrɛgi-kuuri wu ɲuɲɔfɔɔ wu na, na yi jo wu mu, wee ma li kaa cɛ ni sariya ni, na wu baari wu ɲɛri kan Sariya-lo-gbaan li Peresidan wu mu. Wee bu see baari wu taan wɛ, kelee wu bu zhe wu ni, kelee wu na xu, baari wu ma gan Sena Peresidan wu mu.

Peresidanfɔmɔ vote wu wa byi cabyaa kelee gbarashɛɛɛ, li bu gbere, ni cabyaa xhuu nigin ni kelee shuun, li bu donno, tateɛngɛ ki niwaga kelee ki jalɔbaara ti zɛɛɛ kadugo. Shen wemu wu wa fiige Perezidan fɛ le ge, wee naha ja tayerege lo tee fanhashaara vote wu ni wɛ.

Tayerege yahala la bɛɛri ni, felevɔɔ naha ja we sariyagbo we sariyageye 57, 60, 69, 70 ni 184 koro ɲaari wɛ.

Sariyagɛɛ 54 : Perezidanfɔmɔ wu wa ba baari wu ɲuɔoo, ma saha ni Perezidanle wu wo manda tɛɛxɔɔ li ni.

Sariyagɛɛ 55 : Sani jo wu baari wu lo ge, Perezidanfɔmɔ wu ma yɛ kaaya yɛ pye Sariyagbo-pɛrɛgi-kuuri wu nahagbaa na, wemu wa tɛɛn li mɛge tɛɛnne na ge :

« Mi wa kali Kile ni Mali yefɛere sipyiire ti nii na, ni gbɔmɔ taha, si gbɔmɔ pye ta dari fiige sariyagbɔ wu ni fiige sariyaa pu na, si da bɛrɛgi fiige bɛeri nule fanha ki na, si da na baari wu pyi fiigeshɛen kudɔɔn wu kaa na, si da bɛrɛgi sipya tɛgesariyaa ni wu ni wu Kajabpyege ki na, ni da bɛrɛgi demokarasi funɔɔ katagaa ni foroba yaara ti na, si fanha le fiigeshɛen pu niginre ti ni, fiige ki yefɛere ni fiige ki daabaara ti ni, si da dooni tɛyɛ bɛeri ni, fiige ni sariya naari shen toromɔ ni, si da kaa la bɛeri pyi Afiriki niginre kaa na.

Nɛ bu le nɔmii le kaagi, fiigeshɛen pu pu danaya wu shɔ na na, pu di sariya wu pala na nɔnɔ ni, ni wu fanha ki bɛeri ni ».

Sariyagenɛ 56 : Perezidan wu tɛɛkɛree ki kadugo, cabyaa gbarashuun tɛɛ funɔɔ ni, fiige Peresidanfɔmɔ wu ma wu wo kɛɛyaara ti sɛmɛ yaa kan fiige Yaara-jateco-kuuri Peresidan wu mu. Tee kɛɛyaara sɛmɛ wu yaavɔnɔ wa byi yee la bɛeri ni baari tɛyaha la li ni.

Fiige Yaara-jateco-kuuri Peresidan wu ma kɛɛyaara sɛmɛ wu gan ni yaavɔnɔɔ ki bɛeri nahapaara fiigeshɛen pu mu.

Sariyagenɛ 57 : Fiige Perezidan wu wa minisiri shiime wu tɛɛni, na wu baari wu xoo Wee wu wa Guverinema wu funɔɔshɛen pu samaa bɛ tɛɛni wu ni minisirishiime wu dɛɛnjo kadugo na, na pu baari wu xoo.

Sariyagenɛ 58 : Fiige Perezidan wu wa minisirilii binɛnɛ li nɔnɔfɛere loo. Minisirishiime wu ma fara wu na, wu wo li koro gan na, baari nizime nɔnɔ ni.

Sariyagenɛ 59 : Fiige Perezidan wu wa ba kɛɛfɛ taha sariyasemɛlɛɛ pu na, cabyaa kɛ ni kaguro pu nilɔxhɔɔ pu gan wu kadugo Guverinema wu mu.

Tɔvuyo kaa bu ba, perezidan wu kɛɛfɛ yaha tɛɛ li mɔ wu ma nuruɔɔ yaha cabyaa gbarataanri na.

Sani jo lee tɛɛ li xhɔ ge, wu naha ja dɛɛnjofɔmɔ sha wee sariya wu nɔnɔ ni, kelee wu sariyageye ya nɔnɔ ni.

Were dɛɛnjofɔmɔ kaa naha ja zhe wɛ, wu di naha kɛɛfɛ daha tɛɛ li nuruɔɔ zhe naha na.

Sariyagenɛ 60 : Fiige Perezidan wu, wu yɛ kye na, kelee Parilema wu gbaya shuun wu perezidaan li binɛ zha na, Sariyagbɔ-pɛrɛgi-kuuri wu funɔɔ woyo jɛ kadugo, yemu wa ka fiige foroba kibaruya sɛmɛ wu ni ge, wu naha ja foroba kudɔɔn kaa la bɛeri, sariya porozhe wa bɛeri, wemu wu wa foroba fanha ki gemɛ wu nɔnɔ ni ge, yaha ereferandɔɔmu na.

Porozhe wu bu vote ereferandɔɔmu wu koro fɛni, Perezidan wu ma kɛɛfɛ taha wu na, ma saha ni sariyagenɛ 59 wu tɛɛgɛɛ nizhɛgɛɛ ni.

Sariyagenɛ 61 : Tɔnii nigin yee li funɔɔ ni, fiige Perezidan wu ma kafila jo parilema wu gbaya shuun wu nibineye yi nahagbaa na, fiige ki yahala li nɔnɔ ni.

Sariyagene 62 : Fiige Perezidan wu wa wuye funɗo shee fiige Sariya-lɔ-gbaan li ni Sena wu na kafila nigaɗa koro feni, wemu wu wa ba gan kalaa Sariya-lɔ-gbaan li Perezidan wu ni Sena Perezidan wu mu ge. Ma ta pu wa binene na we, Sariya-lɔ-gbaan li ni Sena wu ma bine teen li mege na.

Sariyagene 63 : Fiige Perezidan wu ɗe sɔɔlasii pu ni ɗariɗeteɗeɗe ɗuɗɗe wu. Were wu wa ɗariɗeteɗeɗe kuluɗo ki ni fiige ki shazhosigene teenɗe kuluyo ɗuɗɗe ti luu.

Fiige Perezidan wu wa ba beeri yiriyere wu jo, na fiigeshen wa beeri tayerege loɗaɗaa she fiige ki shazhosigene ni, li bu da nago fiige ɗariɗe xo wa li pye wajibi kaa.

Sariyagene 64 : Fiige Perezidan wu ɗe Kiirikoon Fugba Kuluɗo ɗuɗɗo wu.

Sariyagene 65 : Fiige Perezidan wu wa kasooɗo tegesariya wu ɗaari. Wee wu wa kakuuno-dahani-sariyaa pu loo.

Sariyagene 66 : Fiige Perezidan wu wa ba wu keɗefe taha ɔridonansii pu ni dekerɗe pu na, peemu wa lo minisirilii binene ni ge.

Sariyagene 67 : Fiige Perezidan wu wa sipyii pu teneni sivilii baariɗoɗo ni sɔɔlasii baariɗoɗo ɗuɗɗe na, yemu kaa sariya wa jo ge.

Fiige ceme-ce-yereye yi karaɗawo wu, jaalafegbo pu, anbasadeerii pu ni li mege tuntunmo pu, erehoo guverineeri pu, fanhagbagbo yi ɗuɗɗe pu, wa teneni ni dekerɗe ni, wemu wa lo minisirilii binene funɗo ni ge.

Fanhatateenge gan wa yaa ma sereɗe baaricene, baariyemo ni dee wu ɗuɗo ni.

Sariyagene 68 : Fiige Perezidan wu wa ba, danayadaha koro feni, anbasadeerii pu ni li mege tundunmo pu yaha she deen, fideye yi ni koɗo toyo yi taan.

Danaya wa dari fideye Anbasadeeri pu ni li mege tundunmo pu na, na pu yari na ma wu taan.

Sariyagene 69 : Fiige Perezidan wu naha ja, Parilema wu gbaya shuun Perezidaan pu ni Sariyagbo-peregi-kuuri Perezidan wu fungonyo da kadugo, fiige Sariya-lɔ-gbaan li ja.

Sariya-lɔ-gbaan li ja wa yafiin naha ja bye depitee manda yebyaa ke ni shuun nizhiye yi funɗo ni we, wu naha ja bye be, li bu da na Perezidan wu zhan fungaa seme wa koro ta xo.

Depitee vote ma bye wu cabyaa kelee gbaara, li bu ghere, ni xhuu nigin ni kelee shuun, li bu mo, Sariya-lɔ-gbaan li ja wu kadugo.

Jawoo naha ja bye wee vote wu kadugo yee li ni we.

Tɛɛ lemu kaa wa shɛ, ge sariyagenɛ ge koro taanri woo li ni ge, lee tɛɛ li ba xhɔ, ma li ta depitevote wa gbegele wɛ, fiige Sariya-lɔ-gbaan lemu wa ja ge, wee naha nuru denɛ wu baari wu na.

Sariyagenɛ 70 : Fiige fanhagbaya yi, fiige kiyɛfɛɛɛ ti, fiige ki daabaara ti, fiiye shɔhɔ ɲɔmekanya yi bu saha wirikikuunɔ wiriki tɛbile ni, sariyagbɔ funɲɔ fanhagbaya yi ɲaarigana saanna li bi su yere, fiige Perezidan wu ma li mɛgɛ sariyaa lɔ, peemu lɔ wa pyi wajibi ge, keree ge tɛɛ li ni ge, minisirishimɛ, Sariya-lɔ-gbaan li Perezidan wu, Sena Perezidan wu ni Sariyagbɔ-pɛrɛgi-kuuri wu Perezidan fungɔnyɔ da kadugo na.

Wu na yi taha fiige shɛɛn niwegee na, kafila joooro koro na.

Parilema wu na bine tɛɛn wu tɛgɛ na.

Fiige Perezidan wu wo li mɛgɛ senɛ wu ɲaari wu wa yaa, cogo wa yafiin na, ni la kaagi fiige ki yɛfɛɛɛ ti, kelee ki ɲiɲɛ ki daabaara ti na wɛ. Lee wa yaa ni la kaagi fiige ki yɛfɛɛɛ ti ni fiige ki daabaara ti na wɛ.

Perezidan wu li mɛgɛ senɛ wu fanha wa yaa na li shaa, la je fiige fanha dahadoro wu ni, ni fanhagbaya yi dɛrɛɲɛ wu baariɲegana nilɛɛ li ni tɛɛgbeere funɲɔ ni, bari di li wa jo fanha sariyagbɔ funɲɔ ni ge.

Li mɛgɛ senɛ fanhapaari wu funɲɔ ni, fiige fanhagbaha ka yafiin naha ja ja, kelee ma ki baari wu kɔn yerege wɛ.

Fyɛlɛɛ peemu wa yaha tɔɔyɔ na sariya wu tɛyɛ ni ge, li mɛgɛ senɛ fanha ki ni pee naha ja ɲaari tun, ni Parilema wu keɲɛfɛ ɲɛ yaha pu na wɛ, cabyaa kelee gbarashɛɛɛ tɛɛ funɲɔ ni, pu ɲaari wu ɲɔconɔ li kadugo.

Sariyagenɛ 71 : Fiige Perezidan wu naha ja wu kapyegɛe kee ɲerigan minisirishiime wu mu.

Fiige Perezidan wu wo sariyalɔɔ pu, li bu foro peemu ka sariyageye 57, 60, 65, 69 ni 70 ni, ma fara ge sariyagenɛ ge koro nizhiile li na ge, Minisirishiime wa ba keɲɛfɛ taha pu na, ni li kaa bu bye bɛ, li mɛgɛ minisirilii bɛ na lee ninunɔ pye.

Sariyagenɛ 72 : Sariya wu wa kudɔɔn yakanya shɛɛ, yemu naha gan fiige Perezidan wu ni Perezidanlɛɛ pu mu ge, peemu wa kori yaha na pu tɛɛnne funɲɔ tɛgɛsariyaa kudɔɔn wo ge.

Sariyagenɛ 73 : Perezidan wu fɛ naha ja wolo keree na, geemu pu wa bye javakuunɔ ge.

Wu naha ja dirigi zhan parilema wu mu, ma li ɲunɔ pye javakuunɔ.

Jafakuunɔ wa, li bu da na fiiige Perezidan wu wa ɲɔmii kaagi.

Zhan wu fungaaa semɛ ma yaha tɔɔyɔ na parilema gbaha ka bɛeri funɲɔshɛɛn mu. Lee naha koro ta, ni li funɲɔshɛɛn taaya taanri wu funɲɔ shuun ɲɛ keɲɛfɛ taha wu na wɛ.

Gbaha gemu nibyee li ɲe ge, kee ma nɔ li meɣe kuluɲɔ na, kee ma keree ki beeri jahasha na ɲɔjomɔ lɔ, peemu kadugo, kapuɲɔ ki ma li sha ce ni kapahashaara ti naha gori tɔɔɔ na.

Kuluɲɔ ki bu li shee, na li kapuɲɔ wa peɛ pu daha toro ni kapahashaara ti ni we, wu zhan keree ki ɲɔ ma yaha.

Kuluɲɔ ki bu li shee, na li kapuɲɔ wa kapahasahaara ti daha toro, ki ma jaagi seme yaa ni pu tɔɔ tasinye ni, wemu naha yaha vote na, gbaha ki funɲɔsheen pu taagboho ki da kaa na ge.

Jaagiseme bu koro ta, nɔ ma bye ge ki gbaha ki be na, cabyaa gbarataanri tee funɲɔ ni, kee wa yaa ki ki funɲɔ shee, ma saha ni nizhiige ki ni, cabyaa ke ni kaguro tee funɲɔ ni. Jaagi seme bu bye wu ya lɔ we, zhan keree ki ɲɔ ma yaha.

Gbaya shuun wo jaagi zhan wu ma ba ni fiige Perezidan wu fanha fatɔɲɔ ki laha wu ni, tebile ni.

Parilema wu gbaya shuun funɲɔsheen ma bine teen puyɛ shɔho ni, na kafila teɲɛ Perezidan wu zhan wu ɲuɲɔ ni. Zhan wu ma jo parilema wu sheen taaya shishere taanri wu mu.

Peemu wo vote wu wa sɔ Perezidan wu zhan na ge, pere ye pu wa ba dɔɔ.

Gbaya shuun shɔho binedeen wu ɲuɲɔfere ti wa ba gan Kuuri Superemu Perezidan wu mu.

Fiige Perezidan wu wa ni avoka lɔ tegesariya ni. Wu naha ja wuyɛ pye degi ni wu nidaan avokaa ni jaagiseme wu keree ki beeri funɲɔ ni.

Sariyagbo-ɲofa-sariya naha ge sariyagenɛ ge torogana li she.

Sariyagenɛ 74 : Fiige Perezidan wu wa jaagi foɔ kiiri-kɔn-gbaya yi jahagbaa na, ma saha ni kekuunɲɔɔ ni kapegee ni, geemu wa pye wu baari wu kadugo ge.

Ga, wu naha ja zhalɔ bye kaasere kelee ma lɔ le kaa niɲɛ ni, ni kibaruyakaanra na, keree jahapaara na, kelee ma wu fe wolo, fo ma she nɔ wu fanha teexɔ li na. Kapee yahazhan la beeri tee la beeri kelee li tee la doro wa beeri wa kɔn yereɲɛ.

Keree geemu ki wa, kelee keree lɔgaɲaa geemu ki wa kɔn yereɲɛ ge, koro di wa pari ki naha na ge, kee naha ja lɔvonɔ lɔ wu kaa na, yeɲɛ nigin, baari wu yaha kadugo na.

KAFILA CEREGE II : GUVĒRINEMA WU

Sariyagenɛ 75 : Guverinema funɲɔsheen pu ɲe minisirishiime wu, wemu wu ɲe guverinema ɲuɲɔfoɔ wu, ni minisirilee pu.

Li meɣe sariya wu wa guverinema funɲɔsheen ɲɔ shee.

Sariyagenε 76 : Guverinema wu wa fiige politiki wu torogo, wemu wa she fiige Perezidan wu mu ge. Fiige-mara-fanha ki wa kiyε kye na.

Sariyagenε 77 : Minisirishiime wu je guverinema juηɔfɔɔ. Lee koo li na, wee wu wa guverinema wu baari wu jahatiini.

Wu wa yere ni sariyaa wu jaari wu ni. Li bu foro sariyageye 66 ni 67 funηɔ nijoyo yi ni, wee wu wa sariya funηɔ fanha ki jaari.

Wu naha ja wu fanhaya ya jeri gan minisirilee pu mu.

Wu wa ba fiige Perezidan wu fele minisirilee binene juηɔfεεε ti ni, li kaa na, ni li mege baari na.

Wu wa ba fiige Perezidan wu fele fiige japiηε deηε wu ni fiige ki shazhosigene li kulunɔ ki juηɔfεεε ti na.

Li kaa bu bye, keηεfe patii be wa ba daha Minisirishiime wu wo sariyaa pu na, minisirilee mu, peemu wa yere ni pu jaari wu ni ge.

Sariyagenε 78 : Guverinema wu je keree fɔ wu fiige Perezidan jahagbaa na.

Sariyagenε 79 : Guverinema funηɔshεen pu wa ba pu keηeyaara-tɔrɔ-sεme kan fiige Yaara-jateco-kuuri Perezidan wu mu, cabyaa kelee taanri tee funηɔ ni.

Fiige Yaara-jateco-kuuri Perezidan wu ma yi jo nɔ fiige shεen pu na, na keηeyaara-tɔrɔ-sεme yaa wu taha fiige shεen nuwegee na, ma fara wu jeri be na.

Sariyagenε 52 funηɔ nijoyo yi naha ja jaari Guverinema wu funηɔshεen pu na.

Sariyagenε 80 : Minisirishiime wu ma baari nibye-tegi-sεme shεe parilema wu jahagbaa na. We zhe wu wa byi gbaya shuun nigin nigin wu beeri jahagbaa na, cabyaa kelee taanri, li bu dɔnnɔ Perezidan wu wo kafila wu kadugo, fiige ki yahala li juηɔ ni. Lee kadugo, li kaa bu bye, kafilafaala ni naxhaara naha bye daha, yi juηɔ na gbo ni kashagaa ni, vote baa.

Sariyagenε 81 : Guverinema wu funηɔshεen baari wu naha ja zhiri ni parilema baari manda wa yafiin ni we, ni baariηɔ fele ni, baariηɔ ka yafiin mege tayerege-lɔ-baari ni, fiige funηɔ ni we, ni foroba baari wa yafiin ni we, ni lada kapyee la yafiin ni we.

Sariyagenε 82 : Guverinema wu funηɔshεen pu wa jaagi pu sariya wu jahagbaa na, kapegee kelee kekuunηɔɔ bye na, pu baari wu koro na.

Fε wolo wu ni keree jahazha wu je Kuuri Superemu wo baari. Kiiri wu wa goon foroba kapegee kiirigbaya mu.

Fε woolo li, keree jahashaara ti ni kiirikɔnnɔ ti kabaηa na, kapegee kiirikɔnnɔ lɔgana sariya wu funηɔ nijoyo yi wa jaari.

KAFILA CEREGE III : FANHAGBAHA

Sariyagenε 83 : Fiige-mara-fanha ki wa foroba kudɔɔn kapyegeε baari wu pyi pyegaŋaa ka niƵeheƵeε na, kapyegeε geemu byekaana baariƵɔɔ yi wa mugu ge.

Sariyagenε 84 : Fiige-mara-fanha ki wa ki tayerege loo lada wu, sipyiire ti, ni kalegeε ki Ƶahazhe wu ni, ni jaabi gan ni, bari li wa yaa li bye ge, fiige sheεn pu ni maxoƵɔveε kashagaa ki na, fige funƵo ni, ni gbɔmɔ daha funƵo ni, sipya tegeŋariyaa pu na, ni demokarasi wu na.

Sariyagenε 85 : Li wajibi wa fiige-mara-baariƵɔɔ yi baariƵee pu baari wu funƵo ni, pu da gbɔmɔ tari foroba baari tindugoƵɔ ki na, geemu Ƶe : sariya Ƶaari wu, beeri daanna wu, zhɔɔnroƵo baara ti, daanna kabaya beeri na, ni keree dahadoro wu.

Pu wa yaa pu torogana lo lemu wa gbɔmɔ tari shiige korogoo ki na, ni baari kozaanƵaa ki na ge, li mege na, saanma ni dee wu.

Sariyagenε 86 : Fanha ki wa ba li tɔɔsin, ni fimara baariƵee lɔwa pye funvige pyegana funƵo ni, lemu wa sipyii geshehe wu taanna ge, na pu baari wu Ƶahazhe sereƵe kacene ni baaricene na.

Sariyagenε 87 : Fiige ki wa ba tɔɔsin ni marafanha baariƵee pu le baariƵeganasaanna, lada ni ƵaƵiƵe ni, pu wo baari wu pyezaanma kaa na.

KAFILA CEREGE IV : YEKYE FIIGE-MARA-FANHAYA YI

Sariyagenε 88 : Yekye fiige-mara-fanhaya yi wa yi wo baari wu pye ma naha jo susudegele, kaƵahawoolo li, kaƵahashaara ti ni keree beregi, kaƵabyegeε ki, ni shen nigin tegeŋariyaa shazhosigene li, votee pu gbegele wu, ni pu gararaƵa wu koro na. Yekye fiige-mara-fanhaya yi wa teƵe sariya wu mu.

KAFILA CEREGE V : SɔɔɔLASII PU NI ƵAƵIƵE-TƵƵE-FANHAYA YI

Sariyagenε 89 : Sɔɔɔlasii pu ni fiige ƵaƵiƵe-teƵe-fanha ki kaƵuƵo Ƶe, ma fiige ki ƵiƵe ki daabaara shazhosigene pye, ma sipyii pu ni pu keƵeyaara ti shazhosigene pye, ma ƵaƵiƵe teƵe fiige ki ni, ni ma sariyaa pu torogoo.

Pu wa pu taa loo fiige ki lada wu, sipyiire ti, kalegeε ki Ƶahazhe wu, ni fiige mahama pu ni ki shazhosigene li ni.

Sariyagenε 90 : Sɔɔɔlasii pu ni ƵaƵiƵe-teƵe-baariƵɔɔ yi wa fiige ki wo baari na. Foroba fanha ki baariƵee pu Ƶe, pu wa politiki ni we, na Ƶe politiki fanha kye na.

Sariyagenε 91 : Sɔɔɔlasii naha ja le ƵaƵiƵe-teƵe-keree ni, pyegaŋaa ka yafiin na, ni geemu Ƶe she sariya funƵo ni we.

Sariyagenɛ 92 : Sɔɔlasii ni ɲariɲɛ-tenɛ-baaripyee naha ja pu tayerege lo fiige kadugo, be, ɲariɲɛ ni funɲɔ-ɲiɲɛ-baari kaa ni, gbɔmɔ daha koro na MALI ni fiye shɔhɔ ɲɔmii kangaa ki woo na.

Sariyagenɛ 93 : Fiigefanha wa ba tɔɔsin keni sɔɔlasii pu ni ɲariɲɛ-tenɛ-baaripyee pu gori yaha ni sene, senegbo, sipyii, ni yerɛye ni, yemu naha pu baaripyeme fahaga pu mu ge. Tere yaara ti ni yerɛye funɲɔbɔri wu wa byi funɲɔ-pɔri-sariyaa koro fe ni.

KAFILA TAYEREGE IV : SARIYA-LO-FANHA KI

KAFILA CEREGE I: TEYEREGBOYO YI

Sariyagenɛ 94 : Sariya-lo-fanha ki wa ɲari Parilema wu mu.

Parilema wu wa sariya wu voteni, na wu tayerege loo foroba polikii pu jateconɔ li ni.

Sariyagenɛ 95 : Gbaya shuun wu wa Parilema wu na : ni Sena wu.

Kɔngere wu ɲe parilema wu gbaya shuun wu binedeen wu. Kɔngere wu Perezidaanra ti wa byi Sariya-lo-gbaan li Perezidan wu mu, wu Perezidan tahara ti di wa byi Sena Perezidan wu mu.

Sariyagenɛ 96 : Sariya-lo-gbaan li funɲɔshɛen pu wa byi depitee.

Depitee pu wa zhɔɔnri na loo yee kaguro bye kaa na, fiigeshɛen pu beeri vote koro na. Vote tuugo naha ja bye taagbɔhɔ, daanna lo, ni wirigilo.

Malishɛen peemu wa teen fiige kadugo ge, pee mege shɛen naha je fiige sariyalɔgbaan li ni jegaɲaa na, geemu wa she sariya wu mu ge.

Sariyagenɛ 97 : Sena wu funɲɔshɛen pu wa byi senateerii.

Sena wu wa faanri ni funɲɔshɛen taaya shishɛere taaya taanri wu ni, peemu wa lo fiige shɛen shɛnboyo vote koro feni, peemu wa teenɲee funɲɔshɛen tayerege ɲini ge, taaya shishɛere taaga nigin ni peemu wa tee lo, na ɲe kalee fanhaya yi ni teenne shengboɔ pu, Mali shɛen peemu pu wa teen fiige ki kadugo ni shengboɔ peemu pu wa fiige-ɲuɲɔ-yirige-keree pye ge.

Sena wu funɲɔshɛen pu manda ɲe yee kaguro.

Sariyagenɛ 98 : Wa yafiin naha ja bine bye Sariya-lo-gbaan li funɲɔshɛen ni Sena funɲɔshɛen we.

Sariyagenɛ 99 : Sariya wu wa depitee lɔgaɲaa shee ni je Sariya-lo-gbaan li ni. Wu wa Senateerii be wo lɔgaɲaa kelee pu shegaɲaa ki shee.

Sariyagenɛ 100 : Sariyagbo-ɲɔfa-sariya wa wa gbaya shuun nigin nigin wu beeri funɲɔshɛen ɲɔ shee, pu lɔgaɲaa shee, pu lɔbaara kaɲuyɔ yi ni zhiribaara kaɲuyɔ yi shee. Wu wa nuru li shee, korogoo geemu ni pu fe naha ja le, pu tayerege niwaga bu bye ge.

Sariyagen 101 : Sariyagbo jofaara sariya wu wa depitee ni senateerii pu wo kanhama sara ni baari funjo yataya yi saya shee.

Sariyagen 102 : Pu denje xho wu kadugo na, fanha ki mu, cabyaa kelee taanri tee funjo ni, fiige Yaara-jateco-kuuri Perezidan wu ma depitee pu ni senateerii kenjyaara ti toro semelee pu ta.

Pee semelee pu wa jeri yee beeri, ni depitee pu baari wu teexo li ni.

Fiige Yaara-jateco-kuuri Perezidan wu ma yi jo no fiige sheen pu na, na kenjyaara-toro-see yaa wu taha fiige sheen niwegee na, ma fara pu jeri be na.

Sariyagen 103 : Fanhafatono wa doni depitee ni senateerii pu na, pu baari wu ye koro na. Pu naha ja fe wolo, kelee ma pu sha na pu co, na pu to, kelee ma pu kiiri, ma li juno pye pu kayejoyo, kelee votepyegee ki, depitee binenge ki funjo ni.

Sariyagen 104 : Depite wa beeri kelee senateeri wa beeri wemu wa co kapetiile bye na wu di wa ta fiinji we, kiirikoonro minisiri naha wee wo manda wu sho wu na. Lee ninuno li je, li bu da senateeri wu kelee depite wa co, na sariya shan wu na kakuuno na, pa kanhama taha wu na pemu wa yaa ni yee nigin kasotono ni ge, yerege tee di wa ta li ni we.

Sariyagen 105 : Manda wa beeri wu wa kan ma taha kaa na ge, we naha voro we.

Parilema wu funjoshheen vote tegesariya wu wa yaha wa beeri kye na. Li mege sariya naha ja koro kan watii mu, wu vote ma mege na. Lee funjo ni, wa yafiin naha ja koro gan ta, ma ye tonii nigin na we.

Sariyagen 106 : Depite wa beeri, kelee senateeri wa beeri, wa foro wu wo politikito ni wu ni ge, kelee to ni, wu wa wemu mege na ge, we wo manda wu naha zho wu na.

Voro wu kaa jeni wu seme yaa na. Je wu pariti watii ni, kelee to watii ni, lee wa weeni ma naha jo voro.

Depite kelee senateeri wemu wa foro ge, were fe wa leni pyegana na, lemu naha zhee sariyasemegbo wu jofara lowa wu ni ge.

KAFILA CEREGE II : SARIYA-LO-GBAAN LI BAARIPYEGANA LI

Sariyagen 107 : Sariya-lo-gbaan li ni Sena wu wa bineni na den lada binene na, tonii shuun yee li funjo ni.

Bineshiile li wa jo wa conii yee li okutoburuyenge baari-pye-tiin nizhiinme wu cana. Li naha mo ye cabyaa kelee gbarashuun ni kaguro na we.

Binene shuun woo li jo ma joni aviriliyenge ki baari-pye-tiin nizhiinme cana ki ni, li di naha ja mo ye cabyaa kelee gbarasheere na we.

Sariyagenɛ 108 : Parilema wu wa bineni, na den Xhaalabaa binenɛ na, fiige Perezidan wu kelee sariya-lɔ-gbaan li funɲɔshɛɛn pu, kelee Sena wu funɲɔshɛɛn taagboho ki li kaa gile na.

Li bu bye xhaalabaa binenɛ, li ɲɔ gbo sariyagenɛ ki ma lɔ, parilema wu bu xho binenɛ li kaɲɲɔ ki ni faan, gemu kaa na pu wa bine ge, li bu mo, cabyaa ke ni kaguro, ma lɔ li yire li caɲa ki na.

Sariyagenɛ 109 : Ma foro tɛɛgeɛ ni, geemu ni parilema pu wa bineni sariya wu koro feni ge, xhaalabaa binenɛ ki wa muru, na doɲi ni Perezidan dekerɛ ni.

Sariyagenɛ 110 : Li wajibi wa, depite wu kelee senateeri wu na, wu wu tayerege lɔ baari kuluyo ni keree nahapaara kuluyo baari wu ni, ni lee be we, sariya naha zhan wu na, wemu wu wa saha ni sariya-lɔ-gbaan li ni Sena wu funɲɔ-torogana-sariyaa pu ni ge.

Sariyagenɛ 111 : Parilema wu gbaha ka beeri wa ki funɲɔ-torogana-sariyaa sɛmɛ yaa. Gbaya shuun wu ma kongere wu funɲɔ-torogana-sariya pu yaa.

Sariyagenɛ 112 : Sariya-lɔ-gbaan li Peresidan ni Sena wu Peresidan wu wa deɲeni manda wu beeri bye kaa na.

Sariyagenɛ 113 : Sariya-lɔ-gbaan li Perezidan wu ni Sena wu Perezidan wu naha ja goɲi laha pu tayereye yi ni, ma li ɲuɲɔ pye pu wa pu baari wu pye wu pyegana na we.

Keni wu di ja koro ta, zhan wu fungaa-sɛmɛ wu wa yaa, li bu jere, wu kenefe yaha, gbaha gemu ɲuɲɔ kaa li je ge, kee funɲɔshɛɛn taaya taanri wu shuun wu mu.

Zhan koro la yafiin naha ja lɔ, ma saha ni Sariya-lɔ-gbaan li kelee Sena wu Perezidan wu ni, yeeshiige shuun wu funɲɔ ni, geemu wa taha pu deɲɛ wu na ge.

Gbaha gemu ɲuɲɔ kaa li je ge, zhan wu wa ba jo kee gbaha ki funɲɔ shɛɛn pu taaya shishere wu taaya taanri wu mu, kee gbaha funɲɔ shɛɛn pyegaɲaa na, geemu wa jo gbaha funɲɔ-torogana-sariya wu ni ge.

Zhan wu bu bye, fiige Sariya-lɔ-gbaan li kelee Sena wu ma Perezidanfoɲɔ teɲɛ teɲɛgana na, lemu wa she gbaha ki funɲɔ-torogana-sariya wu ni ge. Perezidanfoɲɔ ma Perezidanle wu wo manda wu lɔ no wu tɛhɛɛ na.

Sariyagenɛ 114 : Parilema gbaya yi binenɛ ki wa foroba. Ga, gbaha ka beeri naha ja kiye bine ki funɲɔshɛɛn puyɛ shohɔ ni, kiye kye na, kelee guverinema wu wo li kaa gile na. Funɲɔ-torogana-sariya wu wa lee pyegana sheɛ.

Kaye faaya yi niboyo yi wa gani fanha jurunali wu funɲɔ ni.

KAFILA CEREGE III : SARIYA WU NI WU KANAHAWOLO SARIYA

Sariyagenɛ 115 : Sariya wu wa vote parilema wu funɲɔshɛɛn taagboho ki mu.

Yè ñe sariya wu funño keree, ma fara yaraya na, yemu yi wa tee kan sariyagbo wu funño sariyageye yatii mu ge :

- Tɛɛnne funño tɛgesariyaa ni sɛɛsɛɛ akiliteɲe kafila wemu wa jo fiigesheɛn pu mu, ma saha ni pu kajabyegee ki bye wu ni ge ;
- Fanha keree, geemu wa taha fiige sheɛn ni pu keɲɛyaara ti na, fiige shazhosigemɛɛ pu mu ge ;
- Fiigesheɛnɛ ti, tɛɛnne funño tɛgesariyaa pu, sipyii pu yahala ni pu kajana, furu tuuyo yi, cɛnlɔɔɔ ti ni yatorogoganya sɛmɛɛɛ, fɛɛɛɛ tuugo, tɛgesariyaa nidiimɛɛ, fiigesheɛnɛ ni jagi koro nibyegee, baariɲɔɔ yi tuuyo yi, yarafɛɛɛɛ zhɔ wu ;
- Kapegee ni kakuunɔɔ ni sariyashaanra, temu naha daha yi na ge, kanhama daha torogogana, kiiri-kɔn-polisi, jogan, kakuunɔɔ dahani, kiirigbaya mugu, li mɛge foroba baaripyevɛɛ sariyasɛmɛ, kiiri baari pyevɛɛ ni kiirikɔɔn sariyasɛmɛ ;
- Foroba baaripyevɛɛ sariyasɛmɛ ;
- Shazhosigene ni ɲariɲe teɲevɛɛ sariyasɛmɛ ;
- Kiirikɔɔn baari sariyasɛmɛ ;
- Kalaa ni kaɲahashaara funño kalaatii ni kacɛne kaɲahashaa pu sariyasɛmɛ ;
- Baari tuuyo kuluyo sariyasɛmɛ ;
- Wari yaagana li, labo taannagana , labo je wu ɲuɲɔteheɛni ni labo jaariganɲaa ki;
- Shazhosigene li ni ɲariɲedeɲe wu gbegelegana li ;
- Baari funño tɛgesariya, tɛɛnne funño ɲariɲe sariya ni sendika je tɛgesariya pu ;
- Kalaa wu ni kaɲahashaara ti ;
- Kalɛgeɛ ni yalɛye shazhosigene ;
- Foroba yaara ti jateconɔɔ ;
- Mahama shazhosigene ;
- Baariɲɔɔ yi ni foroba baariɲɔɔ yi mugu wu, yi garaɲa wu ni yi bɛɛgi wu torogogana ;
- Baariɲɔɔ yi le wu fiige fɛɛɛɛ funño ni, baariɲɔɔ yi wolo fiige fɛɛɛɛ funño ni, ni baariɲɔɔ fɛɛɛɛɛ gɔɲɲari wu, ma yiri foroba tɛye yiri, ma ɲari yekeɛɛ tɛye yi ni ;
- Vote pyegana li ;
- Tɛɛnɲɛɛ ki yekye mara wu ;
- Fiige tɛɛnɲɛɛ ki yekye mara wu ;
- Fiige ɲiɲe ki mara wu sogologana li ;
- Fiige mɛge ɲiɲe ki garaɲa ni ki fɛɛɛɛ zhɔ wu ;
- Yashabaari wu sogologana li ;
- Kiiri-kɔn-fanha ki sogologana li ;
- Kiiri kanhama tahaganɲaa ki.

Yee-pari-kabyaa sɛmɛ wa fiigefanha ki keɲɛyaara ti ni fiigefanha tugoro ti sheɛ sariyagbo-ɲɔfa-sariya funño ni.

Keree-funñoɲɔri-sariyaa pu wa fiigefanha ki lada keree, sipyiire keree, kalɛgeɛ ni fiige funño ɲariɲe-ta-keree ki kashagaa sheɛ.

Sariyagene 116 : Li bu foro sariya wu funño wogoo ki ni, keree ki bɛɛri wa gbegele funño sariya koro feni.

Sariyaa peemu wa lo depitee vote koro na ge, ma saha ni gee keree gee ni, ma ta sariyagbo wu sanha yaha tooyo na we, pee naha ja pari dekerere koro feni, Kuuri Superemu wu wo funjo wo li je wu kadugo.

Pee sariyaa peemu pu naha ba lo sariyagbo wu yaha wu kadugo tooyo na ge, dekerere naha ja pere pari we, fo Sariyagbo-pereregi-kuuri bu li shee, na keree gbegele sariyaa pu je.

Sariyaa pu ni keree gbegele sariyaa pu wa yu na jaaga fiige fanha kibaruya-caaga-seme wu ni.

Sariyagene 117 : Kashin-kon-seme koro wa gaan Parilema wu funjo sheen pu taagboho ki mu, wemu wa ba bine teen li mege na.

Fiige Perezidan wu ma jom lo na yi taha fiige sheen pu niwegee na.

Sariyagene 118 : Foroba yefere jereje wu ni sorolasi fanha dugu wu ma yaha tooyo na, minisirilee binene koro na.

Yi tee li bu saha donno ye cabyaa ke ni kaguro na, Parilema wa ba lee koro kan wu sagene taaga ni nigin vote na. Sariya wa ma lo na lee pyegannaa shee.

KAFILA CEREGE IV : KEREE – TOROGO-FANHA KI NI SARIYA- LO-FANHA KI SHOHO KEREGERE KI

Sariyagene 119 : Sariyaa-lo-fungongo ki wa yiri shizhan fiige perezidan wu ni parilema funjoshheen pu ni.

Sariya porozhee pu naxhaara wa byi minisirilee binene funjo ni, ni Kuuri Superemu wu wo fungaa li da kadugo, na pu yaha gbaha nigin ka wo buro jujo ni.

Yee-pari-kabyaa sariya porozhee semelee pu wa ba fiin yaha Sariya-lo-gbaan li kye na.

Sariya porozhee peemu kashaa nizhiile li je fiige ki geme wu, teenje sariyaseme, fanha fee pu ni kalee shengbo pu wo sariyaseme, ma fara sariya porozhee na, peemu pu wa mahama pu jujo ni ge, ni Mali fiige kadugo shenteenmee pu jujo ni ge, pee wa ba fiin yaha Sena wu kye na.

Gbaya yi baari wu logana li wa, badi pu wa wu porojo wuye na ge, ni badi guverinema wu wa wu yaha tahala wuye na ge, Guverinema wu wo sariya porozhe nyahamaa naxhaara bye wu, ni sariya porozhefomoo zha wu.

Sariyagene 120 : Parlema wu ni Guverinema wu funjoshheen pu wa ni keree pari tege sariya ni, wemu wu wa fe pu binene koro na, kelee kulujo binene funjo ni, ma saha ni pyegannaa ni, geemu wa she gbaya yi funjo keree pyegana sariyaseme wu ni ge.

Kayuu li mugu kadugo na, Guverinema wu naha ja pari wa beeri she, wemu kaa wa jo yaha wu mu we.

Sariyagenɛ 121 : Guverinema wu naha ja wu wo ketenɛnɛ ki dorogo kaa na, li sha parilema wu mu, wu koro kan wu da sariyaa loo ni ɔridonansii ni, sariyaa peemu wa sariya wu funɔɔ ni xɔ ge, tɛɛyara funɔɔ ni.

ɔridonansii pu wa loo minisirilee binene funɔɔ ni, Kuuri Superemu wu wo funɔɔ da wu kadugo na.

ɔridonansii pu wa ba fanha ta kabini pu talɔɔ li ni, ga pu fanha wa ba xɔɔ ni pu lo sariya wu wa yaha Parilema wu kye na, ma wu fanha-ta-tɛɛ li shaanri wɛ. Ge sariyagenɛ ge sariya koro nizhiile li funɔɔ tɛɛshɛɛ li bu xɔɔ, ɔridonansii pu naha ja ɔri ni sariya wu funɔɔ nijoyo yi bɛ wɛ, keree ni, geemu wa daa vote koro na ge.

Sariyagenɛ 122 : Guverinema wu bu li sha, li wa sha gbaha gemu mu ge, kere ma ki funɔɔ shɛɛ tɔɔnii nigin vote koro na, kafila wu bɛɛri ɔɔɔɔ ni, kelee wu ma tɛɛɛ ya shɔɔnri lo, guverinema wu wa yemu ɔri kaa kile ge, kelee yemu kaa taan wu wa sɔ ge.

Sariya-sha-sɛmɛɛɛ ni ɔri wemu parilema funɔɔshɛɛn pu wa pye ge, li bu da na pu lo wu naha ba ni foroba yaara ti jɛɛɛ wu ni, kelee foroba tugoro ta da ni, kelee lavara wu ti na, fo li bu da nago pee sariyasɛmɛfɔmɔɔ ni ɔri wu wa torogo ni kabyaa je korogoo kelee li shi kabyimarana ni.

Li ba ɔa na vote keree torogana li ni, na sariyashama wu kelee ɔri wa ɔri sariya wu funɔɔ ni wɛ, Guverinema wu naha ja wu zhe shɛ. Bɛbaara bu je Guverinema ni ki gbaha ki shɔɔɔ ni Sariyagbɔ-pɛɛɛgi-kuuri wu naha ja, Guverinema wo li zha kelee kee gbaha ki wo Perezidan wu li zha na, dɛɛn jo cabyaa gbarataanri tɛɛ funɔɔ ni.

Sariyagenɛ 123 : Sariya porozhe wa bɛɛri, kelee kashaa porozhe wa bɛɛri wa ba gan dɛɛn jo kaa na, Parilema wu gbaya shuun wu mu, ma tahala yiye na, kafila nigin lo kaa na.

Sariya porozhe naxaara ti wa byi Guverinema kafilakanma ɔɔɔɔ ni, gbaha nizhiige ki nahagbaa na, wu wa fiin kan gemu mu ge.

Kafila wemu wu wa vote xɔ gbaha ka mu ge, wɛ bu gan gbaha ge ki mu, kee ma dɛɛn jo wu ɔɔɔɔ ni.

Li bu da na bɛbaara ti wa je gbaya shuun wu shɔɔɔ ni, sariya porozhe wu, kelee kashaa porozhe wu ɔri ja lo wɛ, kalaa tɔɔnii shuun kadugo gbaya yi shuun wu mu wɛ, kelee Guverinema bu li pye tɔvuyo kaa, kalaa nigin kadugo gbaha ka bɛɛri mu, Minisirishiime wu naha ja, kabaya shuun kulunɔɔ faanri, gemu funɔɔshɛɛn ɔɔ ɔri nigin ge, ni gemu naha were kafila wu shi yaa, ma saha ni sariyaa pu samaa ni, peemu wa kori ge.

Kabaya shuun kulunɔɔ ki wa Kafila wemu yaa ge, wee naha ja yaha Guverinema wu mu gbaya shuun kye na. ɔri wa yafiin naha ja bye wee kafila wu ni wɛ, fo Guverinema wu bi sɔ li kaa taan.

Kabaya shuun kulunɔɔ ki bu bɛ kanha, ki ɔri ja bɛ kafila nigin lo ɔɔɔɔ ni wɛ, kelee wee kafila wu bu ɔri lo loɔɔnaa na, geemu wa shɛ ɔɔɔ sariyakoro li ni wɛ, Guverinema naha ja, kalaavɔɔɔɔ bye kadugo na Sariya-lo-gbaan li ni Sena wu mu, li sha fiige Sariya-lo-gbaan li mu, wu kaxɔɔɔ dɛɛnjo pye.

Lee tæe li ni, fiige Sariya-lò-gbaan li naha ja kabaya shuun kuluŋò kafilayaama wu lò, kelee ma wuyè pyaa wo kafilavotemè lò, kelee ma wu òeri, lee bu bye, wu na Sena wu wo òeri nigin kelee nìjehemèè le wu ni.

Sariyagenè 124 : Sariyaa peemu we sariyagbò we wa byi sariyagbò-òofa-sariyaa ge, pee wa voteni, na gee keree gee yaha tóoyò na :

- Porozhe wu, kelee sariyashemè wu naha ja, wu kalaa tónii nizhiile li na, gan Parilema wu gbaya shuun wu wo naxaara kayoo vote wu na wè, fo cabyaa kè ni kaguro tæe bu doro, wu yaha wu kadugo ;
- Sayiyagenè 123 funŋò keree logana li naha ja dorogo ;
- Wu wa loo gbaha nigin ka bæeri funŋòshèen sagene taaga nigin mu.

Ga, bæ bu ya ta gbahaya shuun wu shòhò ni wè, semè wu ma lò wu kalaa tónii sana kadugo sariya-lò-gbaan li funŋòshèen pu nìjè taaga ni nigin mu.

Sariyagbò-òofa-sariyaa naha ja yaha tóoyò na wè, fo Sariyagbò-pèregi-kuuri wu bu pu zhiri wu shè ni sariyagbò wu ni.

Sariyagenè 125 : Yee-pari-kabyaa sariya porozhe semè wu wa gaan Parilema wu mu, wu lada tæenne li òomugu wu tæe li ni, ma yee-pari-kabyaa òunò tæenne li shaanri.

Sariya-lò-gbaan li bu òe fungaa shè kalaashiile li ni wè, cabyaa kelee shishèere yee-pari-kabyaa sariya porozhe semè gan wu kadugo, Guverènama wu naha ja òò Sena wu na, wee ma dèen jo cabyaa kè ni kaguro tæe funŋò ni. Pyegana lemu wa shè sariyagenè 123 funŋò ni ge, lee ma torogo.

Parilema wu bu òe fungaa shè cabyaa kelee gbarashuun tæe funŋò ni wè, yee-pari-kabyaa semè wu ma yaa tæbile ni, Guverènama wu mu, ma sereŋe yeegbeene li kabyijegee ki na, fiige Yaara-jateco-kuuri wu fungaa da wu kadugo na.

Sariyagenè 126 : Parilema wu gbaha ka bæeri nahagbaa na, Minisirishiime naha ja, wuyè kye na, kelee gbaha ka bæeri wo Perezidan wo li zha na, kaa nigin lò, na nahabaara pye lemu naha ja ba ni naxaara ni vote baa.

Sariyagenè 127 : Parilema wu wa Guverinema wu wo baari wu pèregi.

Parilema wu funŋòshèen pu naha ja kama-yegeye ka gan minisirilee pu mu, li wajibi wa pu na, pu di jaabii kan yi da wu kadugo, cabyaa kè ni kaguro funŋò ni. Yee yegeye yi, ni yi jaabii ma foro fiigefanha kibaruya-caaga-semè wu ni.

Parilema wu funŋòshèen pu naha ja yegeye pye òò ni, ni tæe li keree òunòyegeye minirilee pu na, ma saha ni pyegaŋaa ni, geemu wa shè gbaka ka bæeri funŋò sariya wu nijoyo ni ge.

Sariyagenè 128 : Parilema wu gbaha ka bæeri naha ja kapahashaara kuluyo lò kiye funŋò ni, yemu fanhaya òunòtèhene ni yemu keree gbegeleŋaa ni yemu baari pyegaŋaa wa shè ki funŋò keree gbegele sariya wu mu ge.

Ga, kapahashaara kuluṅɔ naha ja yaha tɔɔɔ na wɛ, li bu da keree ki wa foro ni fɛwoolo ni kiiri gbahaya yi mu, ni ma lee fɛwoolo li yaha tɔɔɔ na. Li bu da na kapahashaara kuluṅɔ ka wa faanri xɔ, ki baari ma xhɔ badi zhuzhii kapahashaara ɲɔ wa mugu, ma saha ni keree ni, geemu wa pa ni kuluṅɔ ki vaanri wu ni ge.

KAFILA TAYEREGE V : KIIRI-KɔN-FANHA KI

KAFILA CEREGE I : TAYEREGBOYɔ YI

Sariyagɛ 129 : Kiiri-kɔn-fanha ki wa kiyɛ ni keree-torogo-fanha ki, ni sariya-lɔ-fanha ki ni. Ki wa ɲaari Kuuri Superɛmu wu, Sariyagbɔ-pɛrɛgi-kuuri, fiige Yaara-jateco-kuuri wu, ni kuurii pu ni kiiri-kɔn-gbaya yi saya mu.

Bɛbaara xɔgaṅaa keeteegɛ ni kalɛ wogoo ki koro wa kan, ma saha ni sariya funṅɔ nizhɛɛ yi ni.

Sariyagɛ 130 : Kiiri-kɔn-fanha ki ɲɛ we sariyagbɔ we funṅɔ kajabyegɛ nizhɛgɛ kɔɲɔsigɛnɛ. Ki wa bɛrɛgi tegesariyaa pu ni kajabyegɛ ki gbɔmɔdaha wu na. Ki kapyɛe li ɲɛ, ki mɛgɛ keree ki ni, na fiige sariyaa pu ni sariyagbɔ-ɲɔfa-sariyaa pu ɲaari.

Sariyagɛ 131 : Kiiri wu wa gɔɔn Malisheɛn mɛgɛ na Kiiri jaabii pu wa gaan, ma sereɲɛ sariya wu yɛ wo ɲaari wu ɲuṅɔ ni. Kiiri-semɛlɛɛ pu wa yaa tɛɛgɛ funṅɔ ni, geemu wa she sariyaa niɲaaramaa funṅɔ ni ge, ni lee bɛ wɛ, fiige mara sariya wu naha ɲaari wu na.

Sariyagɛ 132 : Pu baari wu funṅɔ ni, zhuzhii pu wa sariya wuyɛ wo fanha ki nɔhɔ ni. Kiirikɔɔnvɛɛ pu naha ja yirige wɛ.

Sariyagɛ 133 : Zhuzhi bu vɛɛnlaha wa bɛɛri pyɛ wuyɛ fɛɛrɛ nibyegɛ, wu sipyii bɔɔɔɔ baa wu puyɛ na nibyegɛ, ni wu dee nibyegɛ ki ɲɛ baari koro kapeɛ niguunɔ, sariya naha ja bala lemu na ge, ma ta li wa pa ni kakara ni wɛ ; li bu ɲɛ ɲɔ lee baa wɛ, kiiri fɛwooloo ma bye.

Sariyagɛ 134 : Fiige Perezidan wu ɲɛ fanhalevɔɔ kiirifanha ki kiyɛ fɛɛrɛ ti ni. Wu wa deri lee na kiirikɔɔn ɲuṅɔfɛɛrɛ kuluṅɔ ki mu.

Sariyagɛ 135 : Kiirikɔɔn ɲuṅɔfɛɛrɛ kuluṅɔ wa bɛrɛgi kiirikɔɔn pu wo baari ɲahazhɛ garanagana li ɲuṅɔ ni, na wu funṅɔ sheɛ kaa la bɛɛri na, ma saha ni zhuzhii puyɛ fɛɛrɛ ti ni.

Ki wa den na yu, ma naha jo korolevɛɛ kuluṅɔ kiirikɔɔn pu mu.

Sariyagɛ 136 : Nɔ naha ja bye kiirikɔɔn ɲuṅɔfɛɛrɛ kuluṅɔ ki na, shen wa bɛɛri mu, ma saha ni sariyagbɔ-ɲɔfa-sariya funṅɔ niɲoyɔ yi ni.

Sariyagɛ 137 : Kiirikɔɔn ɲuṅɔfɛɛrɛ kuluṅɔ ki niɲɛ taaga ki wa faanri ni sipyigbɔɔ ni, peemu wa lɔ kiirikɔɔn kuluṅɔ ni wɛ.

Sariyagen 138 : Sariyagbo-ɔɔfa-sariya wu wa kiirikɔɔn ɔɔɔɔɔɔ kuluɔɔ ki kapyegee, ki faanrigana li, ki gbegelegana li, ni ki funɔɔ sariyaa pu shee.

KAFILA CEREGE II : KUURI SUPEREMU WU

Sariyagen 139 : Kuuri Superemu wu ɔɔ kiiri-kɔɔn-gbahaya yi beeri fugba wogo ki, kiiri-kɔɔnɔɔ ni, fimarana kabaɔɔ na.

Ki wa ni kacene ni, bebaara xho wu, ni koro le wu kabaɔɔ na.

Sariyagen 140 : Kuuri Superemu wu wa den na yu, wuye kye na, ma saha ni kiiri jaabii yahazhan fungaa semelee ni, kiirikɔɔnyɔ yi ɔɔɔɔ ni, ceme korogoo ni, geemu ki wa wu wo laje funɔɔ ni ge.

Sariyagen 141 : Kuuri Superemu wu wa wuye funɔɔ shee sariya kaa la beeri ɔɔɔɔ ni, lemu wa daa wu wo kacene teye yi funɔɔ ni ge.

Sariyagen 142 : Kuuri Superemu wu ɔɔɔɔɔɔ wa gaan kiirikɔɔn mu, wemu wu wa lo ni fiige Perezidan dekere ni ge, ma saha ni kiirikɔɔn ɔɔɔɔɔɔ kuluɔɔ ki li zha ni.

Perezidan-tahara ti ni Kuuri Superemu wu funɔɔsheen samaa be wa loo lee loɔɔna li ninunɔɔ na.

Sariyagen 143 : Sariyagbo-ɔɔfa-sariya wa naha, nibyegee ki, keree sogologana li, funɔɔ baari pyegana sariyaa pu she, ma fara keree loɔɔna li na, Kuuri Superemu wu nahagbaa na.

KAFILA CEREGE III : SARIYAGBO-PEREGI- KUURI WU

Sariyagen 144 : Sariyagbo-peregi-kuuri wa sariyaa pu zhiri wu peregi ni sariyagbo wu ni, na fanha leni sipya tegesariyaa nizimee pu ni foroba kajapyegee ki ni.

Wu ɔɔ fanhagbaya yi ni foroba fanhateye yi baari wu nahashɔɔnri bariɔɔ ki.

Sariyagen 145 : Sariyasgbo-peregi-kuuri wu funɔɔsheen ɔɔ gbarasheere peemu wa byi kɔɔseyee ge.

Konsejee pu wo manda ɔɔ yee gbarashuun, dere naha ja bye wemu na we.

Sariyagbo-peregi-kuuri wu funɔɔsheen gbarasheere wa deɔɔni mezhin :

- Fiige Perezidan wu wa shuun teɔɔni ;
- Sariya-lo-gbaan li Perezidan wu wa nigin teɔɔni ;
- Sena Perezidan wu wa nigin teɔɔni;
- Shuun wa deɔɔni Kiirikɔɔn ɔɔɔɔɔɔ Kuluɔɔ ki mu ;
- Foroba sariya kalaatii kanahashaa shuun wa deɔɔni ki foroba fugba kalaa ɔɔɔɔɔɔ gbaya ɔɔɔɔ kuluɔɔ mu ;
- Nigin wa deɔɔni avokaa to wu mu.

Kõnseyee pu wa loo li mege na, foroba sariya wu kalaatii kapahashaa shõhõ ni, avokaa ni kiirikõõn peemu wa, li bu jere, yee ke ni kaguro ta baari wu ni ge, ma fara sipyiigbõõ na, peemu pu wa fiige baari ñunõyirige.

Kõnseyee peemu pu wa lo lee shegana li na ge, fiige Perezidan wu ma pu lo ni dekerẽ ni.

Sariyagenẽ 146: Sariyagbõ-peregi-kuuri Perezidan wu wa deneni wu baaripyereẽ pu mu.

Tee funõõ baari yahala bu wu ta, kõnseyee pu bæeri legẽfõõ wu ma yere wu fe ni.

Kõnseye wa bu xhuu kelee ma wu tayerege yaha, shenfõmõ ma lo lofanha ki mu, na manda ñõcomõ wu saama pye.

Sariyagenẽ 147: Sariyagbõ-peregi-kuuri wu wa ba sariyagbõ-ñõfa-sariyaa pu zhiri wu kelee pu zhiri baara ti ce ni sariyagbõ wu ni, na pu korogan wu shaanri, ni Sariya-lo-gbaan li, Sena wu ni kõngere wu funõõ sariyaa zhiri wu, kelee pu zhiri baara ce, ma pu dorogo shaanri.

Sariyagbõ-ñõfa-sariyaa pu wa ba yaha Sariyagbõ-peregi-kuuri wu kye na, Fiige Perezidan wu mu, sani koro gan pu mu ge.

Sariya tuuyo yi saya, sani yi koro gan ge, naha ja yaha sariyagbõ-peregi-kuuri wu kye na, fiige Perezidan wu, fiige Sariya-lo-gbaan li Perezidan wu, kelee depitee pu taaya ke wu wo taaga nigin ki, Sena wu Perezidan wu kelee senatẽerii pu taaya ke wu wo taaga nigin ki mu.

Sariya-lo-gbaan li kelee Sena wu funõõ baari-pye-sariyaa pu naha ja yaha Sariyagbõ-peregi-kuuri wu kye na, ye fanhagbaya ye wo Perezidaan pu mu, sani yi yaha koro ni ge. Muzhin li ñe ni kõngere be funõõ baari-pye-sariya wu be ni.

Sariyagbõ-peregi-kuuri wu ma sariya wu koro kan tee li kõn yereñe.

Keree geemu kaa wa jo sariyakorogoo 1 ni 3 wu ni ge, ge sariyagenẽ ge funõõ ni ge, Sariyagbõ-peregi-kuuri ma deen jo cabyaa kelee taanri tee funõõ ni. Ga, Guverinema wu wo li zha na, ni li bu da tõvuyo kaa, lee tee li ma gbereñe yaa ni cabyaa gbarataanri ni.

Li wa she na sariya wemu wa shiri ni Sariyagbõ wu ni we, koro naha ja gan were mu we.

Sariyagenẽ 148: Sariyagbõ-peregi-kuuri wu wa den na yu fiige fanhagbaya yi kapyegee yoyo yi ñunõõ ni. Yere fanhagbaya Perezidaan pu wa ba li sha wu mu.

Sariyagenẽ 149: Sariyagbõ-peregi-kuuri wu wa fiige Perezidan wu ni ereferandõõmu votee pu pyegana li peregi. Wu wa ba kashagaa ki peregi, na vote wu funõõ nidaya yi yu na jaaga.

Sariyagenẽ 150: Gilege bu je depitee vote wu ni senatẽerii logana li pyegana li ñunõõ ni, sariyagbõ-peregi-kuuri wu wa ba deen jo.

Sariyagenɛ 151: Gilege bu je vote pyegana li ni, nɔ naha ja bye sariyagbɔ-pɛrɛgi-kuuri wu na, fanhashavɔɔ wa bɛeri mu, Politikito wa bɛeri kelee vote gbegele fanhagbaha ki mu.

Wu bu koro kan kashaa la mu, kuuri wu naha ja, ma saha ni li kaa li ni, wɛ gilege vote we jaabii pu shan kelee ma jaabii pu tee.

Sariyagenɛ 152: Fiiye shɔhɔ bɛmɛhɛɛ sɛmɛlɛɛ peemu kaa li wa she sariyagenɛ 182 wu ni ge, pere naha ja dorogo gan Sariyagbɔ-pɛrɛgi-kuuri wu mu, sani pu koro gan ge, fiige Perezidan wu, fiige Sariya-lɔ-gbaan li Perezidan wu kelee depitee pu taaya ke taaga nigin ki, sena Perezidan wu kelee wu senateerii pu taaya ke wu taaga nigin ki mu.

Sariyagbɔ-pɛrɛgi-kuuri wu ma li pɛrɛgi, cabyaa kelee taanri tɛɛ funɲɔ ni, ni kee ɲɔmɛhɛɛ ki wa sariyagbɔ wu xaala wɛ.

Ga, fiige Perezidan wu wo li zha wu na, li bu da na gɔ tɔvuyo kaa, lee tɛɛ li ma gberɛɲɛ yaa ni cabyaa gbarataanri ni.

ɲɔmii lemu li wa sariyagbɔ wu xaala ge, koro naha ja gan lee mu wɛ.

Sariyagenɛ 153: Ma li ta kiiri wa gɔɔn kiiri-kɔn-gbaha ka nahagbaa na, li wa she shentee wa mu, na sariya wa wa tɛgesariyaa pu ni kajabyegee ki xaala, fanha wa le geemu ni sariyagbɔ wu mu ge, nɔ naha ja bye Sariyagbɔ-pɛrɛgi-kuuri wu na, Kuuri Superemu wu wo li dɛrɛɲɛzhe wu na.

Li ni sariyagbɔ zhiri baara dorogan sɛmɛ bu yaha she kiiri-kɔn-gbaha ki mu, kiiri wu ma yereɲɛ fɔ ma she li pye Sariyagbɔ-pɛrɛgi-kuuri jaabi wu wa ta.

Sariya wemu ni sariyagbɔ wu zhiribaara wa jo ge, ma sereɲɛ ɲaha sariya koro li na ge, wee naha zhan. Sariyagbɔ-pɛrɛgi-kuuri wa ba wee zhan wu kadugo keree ki she.

Sariyagbɔ-ɲɔfa-sariya wu wa ge sariyagenɛ ge ɲaarigana li sheɛ.

Sariyagenɛ 154: Sariyagbɔ-pɛrɛgi-kuuri tayereɔyɔ yi wa xhaala wɛ. Yi wajibi wa foroba fanhaya yi, fimarana ni kiiri-kɔn-fanhaya yi, ni sipyii ni baariɲɔyɔ yi bɛeri na.

Sariyagenɛ 155: Sariyagbɔ-ɲɔfa-sariya wu wa Sariyagbɔ-pɛrɛgi-kuuri wu sogologana li ni wu baari sariyaa pu sheɛ fɔ ma she nɔ keree lɔgana li na wu nahagbaa na.

KAFILA CEREGE IV : FIIGE YAARA-JATECO-KUURI WU

Sariyagenɛ 156 : Fiige Yaara-jateco-kuuri wu ɲɛ foroba kabyaa xo kiirigbaya yi bɛeri fugba wogo ni foroba kabyaa pɛrɛgi foroba gbaya yi bɛeri fugba wogo ki. Kiiri, bɛrɛgi, ni fungaa gan tayereye yi wa ki mu.

Sariyagenɛ 157 : Fiige Yaara-jateco-kuuri wu wa Guverinema wu ni parilema wu tɛri fiige yee-pari-kabyaa sariyasɛmɛ funɲɔ keree dorogo wu, ni foroba politikii pu bɛrɛgi wu na.

Sariyagen 158 : Fiige Yaara-jateco-kuuri wu wa, foroba kabyaa jatecomɔɔ ni ki foroba yaara jatecomɔɔ kiiri koon.

Wu wa foroba kabyaa garanadee wu ni ki dee baara ti peregi, na sariya fe ki garanaguunɔɔ ki na, na garanaganakuunɔɔ ki kaa yu na ki teeni.

Sariyagen 159 : Fiige Yaara-jateco-kuuri wu naha ja tee beeri ni beregi wa beeri pye, wuye kye na, kelee fiige Perezidan wu, Minisirishiime wu, Sariya-lo-gbaan li Perezidan wu kelee Sena Perezidan wu wo li zha na.

Sariyagen 160 : Fiige Yaara-jateco-kuuri wu wa Politikitoɔɔ yi kabyaa kontii pu peregi.
Sariyagen 161 : Fiige Yaara-jateco-kuuri wu wa kabyaa ni keɲeyaara ti seme shuu wu fanha nohodaansheen pu na, peemu kaa wa jo sariyageye 56, 79 ni 102 ni ge.

Sariyagen 162 : Fiige Yaara-jateco-kuuri Perezidan wu ni wu funɲosheen samaa pu wa loo ni fiige Peresidan wu wo dekerɛ ni, kiirikoon ɲunɲonfeere kuluɲɔ li shi fungaa da kadugo na.

Sariyagen 163 : Sariyagbo-ɲɔfa-sariya wu wa fiige Yaara-jateco-kuuri kapyegee ki, ki gbegeleganaa ki ni ki funɲɔ keree pyeganaa ki shee, ma fara keree loganaa ki na, ki nahagbaa na.

KAFILA TAYEREGE VI : LADA, MAHAMA NI KALEGEE KONSEYEE KULUNO

Sariyagen 164 : Lada wu, sipyiire, mahama pu ni kalegee konseyee kuluɲɔ ki wa ni sene ni, ma she lada, sipyiire, mahama pu ni kalegee keree ki beeri mu.
Wu wa wu tayerege loo fiige kudoon kuluɲɔ ka beeri funɲɔ ni, gemu wa lada wu, sipyiire ti, mahama pu ni kalegee ɲunɲɔ ni ge.

Sariyagen 165 : Lada wu, sipyiire ti, mahama pu, ni kalegee mege konseyee kuluɲɔ wa ba sipyiire ti maxo yereye yi, fungaa ki ni kashagaa ki beeri shaa na bineni yee li funɲɔ ni, na yi paaraseme yaa wemu ni kozhege ni pu kashagaa wa ge. Wee paaraseme ma yaha she fiige Perezidan wu, minisirishiime wu, ni Parilema wu gbaya shuun wu Perezidaan pu mu.

Tɔɲii nigin, yee li funɲɔ ni, wu ni Guverinema wu ma bine paaraseme kadugo nidaya yi jate co.

Sariyagen 166 : Lada wu, sipyiire ti, mahama pu ni kalegee mege konseyee kuluɲɔ ki naha ja kiyɛ kapahashaara pye, kashagaa naha voro teemu ni ge, kaa la beeri ɲunɲɔ ni, lemu wa saha ni lada wu, sipyiire ti, mahama pu ni kalegee ni ge, na ɲɛ fiige ki keree ɲunɲɔ ni ge.

Kapahashaara ti funɲɔ nidaya yi wa ba dorogo fiige Perezidan wu, Minisirishiime wu, ni parilema wu gbaya shuun wu Perezidaan pu mu.

Sariyagen 167 : Lata wu, sipyiire ti, mahama pu, ni kalegee mege konseyee kuluɲɔ fungaa wa zhaa fiige Peresidan wu mu, yee-pari-kabyileere sariya porozhe seme wa beeri, pilan porozhe seme wa beeri, kelee keree funɲɔbɔri porozhe seme wa beeri ɲunɲɔ ni.

Fiige Peresidan wu wo li zha na, wu ma wu fungɔngɔ kan sariyaa, Ɖridɔnansii ni dekerɛ porozhee na, peemu wu wa pu kacɛnɛ tɛyɛ juɔɔ ni ge.

Sariyagɛnɛ 168 : Lata wu, sipyiire ti, mahama pu, ni kalɛgɛɛ mɛgɛ kɔnseyee kulujɔ funɔɔshɛɛn jɛ :

- Sendikaa, tɛɛnɔɔɛ funɔɔ kuluyo ni baari kuluyo mɛgɛ shɛɛn ;
- Cee tɔyɔ ni nɔgɔbiire tɔyɔ mɛgɛ shɛɛn ;
- Mali kadugo fiye funɔɔ shɛntɛɛnyɛ yi mɛgɛ shɛɛn.

Lee kadugo, shɛn yirivaraya bɛ wa ki ni, peemu wa lɔ, ma li juɔɔ pye pu kacɛnɛ, lemu kaa wa cɛ Lata keree, sipyiire keree, mahama keree, ni kalɛgɛɛ keree ni ge.

Lata wu, sipyiire ti, mahama pu, ni kalɛgɛɛ mɛgɛ kulujɔ funɔɔshɛɛn pu wa byi fiige kɔnseyee.

Sariyagɛnɛ 169 : Lata wu, sipyiire ti, mahama pu, ni kalɛgɛɛ mɛgɛ kɔnseyee kulujɔ wo tɛgesariya-binɛnɛ wa byi tɔɔnii shuun yee li funɔɔ ni, li nigin bɛɛri mɔ wa cabyaa kelee taanri, ki Perezidan wu wo li zha na.

Ki naha ja binɛ dɛɛn xhaala baa binɛnɛ na, ki Peresidan wu wo li zha na, kelee, ki funɔɔshɛɛn taagbɔhɔ ki wo li zha na, tɛɛ funɔɔ ni, lemu mɔ naha ye cabyaa kɛ na wɛ. Li mugu wu ni li dɔ wu dekerɛ wu wa ba lɔ fiige Perezidan wu mu.

Lata wu, sipyiire ti, mahama pu, ni kalɛgɛɛ mɛgɛ kɔnseyee kulujɔ binɛnɛɛ ki wa foroba.

Ga, ki naha ja binɛ shɛntɛ baa, kiye kye na, kelee fiige Peresidan wu wo li kaagile na.

Sariyagɛnɛ 170 : Lata wu, sipyiire ti, mahama pu, ni kalɛgɛɛ mɛgɛ kɔnseyee kulujɔ Perezidan wu wa deɔɔni wu funɔɔshɛɛn pu binɛshiile tamugunɔ li ni, yee kaguro manda bye kaa na.

Sariyagɛnɛ 171 : Lata wu, sipyiire ti, mahama pu, ni kalɛgɛɛ mɛgɛ kɔnseyee kulujɔ funɔɔshɛn wa yafiin fɛ naha ja wolo, na wu sha, na wu kiiri, wu funɔɔkaa jo na kulujɔ ki binɛnɛ koro na wɛ.

Sariyagɛnɛ 172 : Lata wu, sipyiire ti, mahama pu, ni kalɛgɛɛ mɛgɛ kɔnseyee kulujɔ Perezidan wu zhan naha ja zha, ma li juɔɔ pye wu nibyegee byebara ti.

Keni li di ja koro ta, zhan wu fungaa sɛmɛ wu wa yaa kɛɔfɛ di yaha wu na, li bu jɛɛ, kɔnseyee kulujɔ taya taanri wo taaya shuun wu mu.

Zhan wu lɔgana keree yafiin naha ja juwolo yee shuun nizhiigee ki ni, geemu wa taha Perezidan wu baari wu lɔ na ge.

Zhan wu wa ba jo kɔnseyee kulujɔ funɔɔshɛɛn taaya shishɛɛɛ wu taaya taanri wu mu, pyegaɔaa na, geemu wa she sariyagbɔ-juɔfa-sariya mu ge.

Zhan wu bu bye, Kōseyee kulunɔ ki ma Perezidanfomɔ teŋe pyeganŋaa na, geemu wa she sariyagbo-ɔfa-sariya ni, Perezidanfomɔ ma Perezidanshanma manda wu lo no wu tehenɛ na.

Sariyagenɛ 173 : Lata wu, sipyiire ti, mahama pu, ni kalɛgeɛ mege kōseyee kulunɔ keree logana li, ki funɔ keree-pye-sariyaa pu ni ki funɔshɛen pu logana li wa zheɛ sariyagbo-ɔfa-sariya mu.

KAFILA TAYEREGE VII : FIIGE KI SOGOLOGANA LI

Sariyagenɛ 174 : Fiige ki gemɛ wu wa sereŋe fanha ki jaaga ni fanha dorogo tindugonoo ki na.

Fiige ki wa taa maraya ni teɛnɛe shohɔ ni.

Sariyagenɛ 175 : Maraya ŋe fiigefanha ki mege sheɛn pu tetɛɛnye ni fiigefanha keree teɛyegeɛ ni ki mege baari kɛɛnge.

Sariyagenɛ 176 : Teɛnɛe ki ŋe teɛnɛshɛen pu toɔ le kɛɛnye puyɛ pyaa keree ki nahazhɔnri wu ni.

Ki wa kiyɛ karaŋi kiyɛ kye na, ni kōseyee ni peemu wa shɔnri lo vote koro na, pyeganŋaa na, geemu wa she sariya mu ge.

Sariyagenɛ 177 : Maralaa ni teɛnɛe ki wa muru na ki doni ni sariya ni.

Sariyagenɛ 178 : Fiigefanha ki wa beregi teɛnɛe ki bineɛnahazhe wu na, na lee sereŋe fiige sipyii puyɛ degi wu na.

Lee koro li na, fiigefanha ki naha ja kacɛɛ, ni li mege yaara kan, sariya koro feni, teɛyaara funɔ ni, teɛnɛ tuugo nigin, kelee teɛnɛe tuuyo niɛheye mu, gbomɔdaha funɔ ni, fiige ki daabaara ti ni fiige ki niginre ti na.

KAFILA TAYEREGE VIII : FANHAFEE PU NI KALEE SHENGBɔɔ PU

Sariyagenɛ 179 : Fanhafɛe pu ni kalɛe shengbɔɔ, peemu pu wa teɛnɛe ki kama pu marani, pee wa pu tayerege loo lavara wu ni teɛnɛe li funɔshɛen pu bineɛɛen wu, ni sipyii je wu na, puyɛ ni, ni bebaara ti nahagon ni ti xho wu ni.

Fanhaya yi ni kalɛe shengbɔɔ tuuyo yi beɛri, yi nibyegeɛ ki, ni keree pyeganŋaa ki wa she sariya wu mu.

KAFILA TAYEREGE IX : AFIRIKI NIGINRE Tɔ WU

Sariyagenɛ 180 : Mali fiige naha ja ɔ ni Afiriki fiige ka beɛri ni, ni keɛfe yaha pu toɔ kelee toɔ fiye vara-yiye-na beɛheɛ seɛleɛ na, peemu funɔ ni, wu naha keɛ laha wuyɛ feɛre keree kee, kelee yefeɛre ti beɛri na, keni si ja Afiriki fiye bine wu pye koro ta.

KAFILA TAYEREGE X : FIIGE SEMEBINEYAAMAA NI YI BEMEHÉE SEMELEÉ

Sariyagene 181 : Fiige Perezidan wu wa bemehée semelée deenjo pyi na pu koro kaan. Nahapaara wa byi wu mu, fiye shohó seme wa beeri junjo ni, wemu wu wa zhaa ni be le fiye yi shohó ni, wemu koro wa kan we.

Sariyagene 182 : Napiñe, jagi, besemelée, peemu wa saha ni fiye shohó baariñoyó yi, peemu ni fiige ki kabyaa wa leni ge, peemu wa saha ni sipyii pu yahala ni ge, pere koro naha ja gan, ni li ñe pye sariya funjo ni we. Pu wa fanha taa, pu keñefe yaha ni pu koro gan wu kadugo na.

Sariyagene 183 : Fiye shohó semelée kelee bemehée semelée badi pu wa jocaaga ge, wa ni fanha ni, gemu wa pelee sariya wu wogo ki na ge, li bu da kabaya shuun wu beeri wa wu paari.

KAFILA TAYEREGE XI : SEMELEÉ NERI WU

Sariyagene 184 : Sariyagbo wu ñeri fungaa naha ja bine voro Fiige Perezidan wu ni parilema wu funjoshéen ni.

Ñeri porozhe kelee ñeri wu zha porozhe wa yaa wu lo ni kalilakaya ninuyó ni parilema wu gbaya shuun beeri mu.

Ñeri wa koro taa, wu bu lo ereferandómu koro na.

Sariyagene 185 : Ñeri pyegana la yafiin naha ja lo kelee ma taha toro, ma fiige ki ta keñe ni we.

Fiige ki forobaara ti, kilekorogoo beeri kaa ñe wu, fiige Perezidan wu wo mandaa pu jo ki, ni paritii pu ñehé wu, yee naha ja ñeri we.

KAFILA TAYEREGE XII : LI MEGE TAGEREYE YI

Sariyagene 186 : Mali wu fanha beeri tasereñe ñe sariyagbo wu.

Fiige shéen pu wa ni zhe tegesariya ni, keni si fanha ki forobaara ti yaha gori.

Sariyagene 187 : Fanha zhan wa beeri ñe kapekuunjo, ma she malishéen pu mu, funjo naha ja wo lemu na we.

Sariyagene 188 : Keree geemu wa pye, na we sariyagbo we koro gan shaanri ge, kakuunjo dahani sariya di wa paari ki na ge, kee naha ja fe wolo, na ki naha sha kelee, na kiiri pye ki na we.

KAFILA TAYEREGE XIII: FANHAYA SHUUN SHOHÓ TAYEREYE

Sariyagene 189: Sariya wemu wa toyo na ge, were naha gori toyo na, li bu bye wu wa we sariyagbo we xaala we, ni, wu wa li yaha shan li mege na we.

Sariyagene 190: Fo ma she nɔ fanhagbaya nivɔyɔ yi deŋe wu na, fanhagbaya nilɛye yi naha gori yaha da yi tayereye jini ni da yi nibyegee pyi.

Ga, fanhafegbɔɔ kiirigbaha ki wo baari wu naha xhɔ, we sariyagbɔ we koro bu gan faan.

KAFILA TAYEREGE XIV : KAXƆƆRƆ TAYEREYE

Sariyagene 191: We sariyagbɔ we naha gan ereferandɔɔmu vote na. Wu bu votepyeye yi taagbɔhɔ ki ta, fiige Perezidan wu, taranzisyon wu Perezidan wu, fiigefanha puŋɔfɔɔ wu, naha wu koro kan cabyaa gbarataanri wu funŋɔ ni, geemu wa taha ereferandɔɔmu vote wu funŋɔ nidaya yi jojaaga wu na ge, Sariyagbɔ-peregi-kuuri wu mu.